

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Br. 10/154
Datum: 09.08.2023

Na osnovu člana 92. stav 4. i člana 93. stav 4. Ustava Republike Kosovo, člana 8. Zakona br. 08/L-117 o Vladi Republike Kosovo, člana 4. Uredbe br. 02/2021 o oblastima administrativne odgovornosti Kancelarije premijera i ministarstava, izmenjene i dopunjene Uredbom br. 04/2021 i Uredbom br. 03/2022, u skladu sa članom 19. Pravilnika o radu Vlade Republike Kosovo br. 09/2011, Vlada Republike Kosovo, na sednici održanoj 9 avgusta 2023, donosi

ODLUKU

1. Usvaja se Koncept-dokument za oblast nadzora tržišta proizvoda.
2. Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine i druge nadležne institucije dužne su da sprovede ovu odluku, u skladu sa Pravilnikom o radu Vlade.
3. Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Albin KURTI

Premijer Republike Kosovo

Dostavlja se:

- Zamenicima premijera;
- Svim ministarstvima (ministrima);
- Generalnom sekretaru KP-a;
- Arhivi vlade

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë

*Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine - Ministry of Industry,
Entrepreneurship and Trade*

KONCEPT DOKUMENT

O OBLASTI NADZORA TRŽIŠTA PROIZVODA

Jul 2023

Sadržaj

Sažetak koncept dokumenta	3
Uvod	7
Poglavlje 1: Definicija problema	10
1.1. Razlozi za neophodne promene.....	14
1.2 Trenutni nivo usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa Evropskom unijom	18
1.3 Objavljivanje Zakona br. 08/L-067 o inspekcijskom nadzoru	23
1.4 Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti suviše je uzak da bi se koristio za transpoziciju Uredbi (EU) 2019/1020 i 2019/515.....	25
1.5 Potreba za osnivanjem novih organizacionih jedinica i priprema za ulazak u horizontalne sisteme EU.....	25
Poglavlje 2: Ciljevi	28
Poglavlje 3: Opcije	29
3.1: Opcija „Bez promena“	29
3.2: Opcija 2 - Usvajanje izmenjenog Zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti i unapređenje njegove primene	30
3.3: Opcija 3 - Usvajanje novog Zakona o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda ...	31
Poglavlje 4: Identifikacija i procena budućih uticaja	34
4.1: Izazovi sa prikupljanjem podataka.....	35
Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije	36
Poglavlje 6: Upoređivanje opcija	38
6.1: Upoređivanje tri opcija.....	38
6.2. Plan sprovođenja za poželjnu opciju.....	39
Poglavlje 7: Zaključak i naredni koraci	44
7.1: Odredbe o praćenju i proceni	44
Prilog 1: Obrazac za procenu ekonomskog uticaja	45
Prilog 2: Kategorija procena društvenog uticaja	48
Prilog 3: Obrazac procene uticaja na životnu sredinu	52
Aneks 4: Obrazac za procenu uticaja na osnovna prava	54

Sažetak koncept dokumenta

Opšte informacije	
Naziv	Koncept dokument o oblasti nadzora tržišta proizvoda
Nadležno ministarstvo	Ministarstvo Industrije, Preduzeća i Trgovine
Kontakt osoba	Gurakuq Kastrati gurakuq.kastrati@rks-gov.net
SOP	Koncept dokument je deo Strateškog Operativnog Plana
Strateški prioritet	<p>- Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (NPSSSP) 2022-2026, Blok 3:3.1 Poglavlje 1: Evropski standardi</p> <p>- Usklađivanje zakonodavstva Kosova sa pravnim tekovinama EU;</p> <p><i>Srednjoročni prioritetni ciljevi:</i> Transpozicija Uredbe EU 2019/1020 o nadzoru tržišta i usklađenosti proizvoda i EU Uredbe 2019/515 o međusobnom priznavanju robe u primarno zakonodavstvo (<i>izrada novog Zakona o proizvodima za nadzor nad tržištem</i>).</p> <p>- Zaključci sastanka Pododbora SSP za trgovinu, industriju, carinu i poreze za Kosovo 2022. Evropske komisije: Usvajanje Koncept dokumenta o oblasti nadzora tržišta proizvoda;</p> <p>- PRE 2022-2024: Reformska mera #13: Dalji razvoj infrastrukture kvaliteta i jačanje uloge organa za nadzor tržišta: a.7- Izrada koncept dokumenta za nadzor nad tržištem i usklađenost proizvoda, kao i za međusobno priznavanje trgovane robe.</p>

Odluka	
Glavna pitanja	Na osnovu zakonske reforme u EU kojom je Uredbom (EU) 2019/1020 zamenjena Uredba (EC) 765/2008 u delu koji se odnosi na nadzor nad tržištem proizvoda, u cilju poboljšanja i modernizacije postojećeg sistema nadzora nad tržištem proizvoda kojim su postojeći nedostaci i problemi otklonjeni, predstavljaju neophodnu potrebu za izradu i usvajanje Zakona o inspekcijском nadzoru i usaglašenosti proizvoda ¹ . Nedostatak odredbi u važećem zakonodavstvu koje se

¹Naziv sledećeg primarnog zakona se predlaže da bude „Zakon o inspekcijском nadzoru usaglašenosti proizvoda“ kako bi se naznačilo da je ovo poseban zakon u smislu Zakona br. 08/L-067 o inspekcijском nadzoru

	<p>odnose na obaveze privrednih subjekata, prodaju na daljinu (onlajn), nove zahteve za usklađenost proizvoda sa usklađenim standardima, uspostavljanje jedinstvene kancelarije za vezu za koordinaciju aktivnosti nadzora nad tržištem, uspostavljanje informacionog sistema sistem, drugi su razlozi za transponovanje novog zakonodavstva EU.</p> <p>Novi Zakon o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda dopunjava i formiraće stabilan okvir za bezbednost i usklađenost proizvoda, koji će regulisati aktivnosti i mere tržišnog nadzora u skladu sa Zakonom br. 08/L-067 o inspekcijskom nadzoru, čime se zamenjuju odredbe Zakona 06/L-041 o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti (Poglavlje: Nadzor tržišta).</p>
Sažetak konsultacija	Koncept dokument je poslat na preliminarne konsultacije u okviru institucija Republike Kosovo tokom perioda 11 Janar 2023 – 01 Februara 2023.
	Koncept dokument je dostavljen na javnu raspravu i postavljen je na platformu za javne konsultacije tokom perioda 03 Mart 2023 - 24 Mart 2023
Predložena opcija	<p>Ovaj dokument preporučuje usvajanje novog Zakona o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda kao poželjne opcije za postizanje koherentnosti i efektivnosti okvirnog zakonodavstva Republike Kosovo u oblasti nadzora inspekcije neprehrambenih proizvoda i slobodnog kretanja robe.</p> <p>Opcija 3 je najprikladnija opcija politike za rešavanje glavnih problema identifikovanih u ovom dokumentu: naime, postojeći nedostaci i neophodno unificiranje odredbi o nadzoru nad tržištem u zakonima Republike Kosovo u vezi sa proizvodima koji nude rešenja za različita ovlašćenja i procedure, kao poseban zakon u skladu sa Zakonom br. 08/L-067 o inspekcijskom nadzoru.</p>

Glavni očekivani uticaji	
Uticaj na budžet	<p>Za sprovođenje ovog zakona biće potrebno obezbediti dodatna sredstva iz Budžeta Republike Kosovo u iznosu od 60,572,00 evra.</p> <p>Potrebna su dodatna sredstva za:</p> <p>a) osnivanje i rad Kancelarije za vezu (broj novozaposlenih, materijalni troškovi) 17,786.00 EUR,</p> <p>b) stvaranje i rad kontakt tačke (broj novozaposlenih, materijalni troškovi) 17,286.00 EUR,</p>

	<p>c) kontinuirano informisanje zainteresovanih strana i podizanje svesti o usklađenosti proizvoda, kroz radionice, televizijske spotove, javne skupove 15,500,00.</p> <p>d) Izrada Strategije za Nadzor Inspekcije Proizvoda 10.000,00 EUR,</p>
Ekonomski uticaj	<p>Zakon će služiti principu promovisanja održivog ekonomskog rasta, osiguravanja i unapređenja koordinisanog i stoga efikasnog pristupa tržišnom nadzoru. Povećanje efikasnosti i modernizacija sistema nadzora tržišta proizvoda daje pozitivan signal privredi i direktno utiče na omogućavanje slobodnog kretanja roba (<i>proizvoda, procesa i usluga</i>).</p>
Društveni uticaj	<p>Prava pojedinačnog i porodičnog potrošača biće unapređena kroz jačanje pravila i bolju primenu postojećih pravila koja su na potrebnom nivou ispunjavanja osnovnih zahteva sigurnosti proizvoda na tržištu.</p> <p>Odredbe zakona usklađene sa Uredbama EU 2019/1020 i 2019/515 ocenjivane su u odnosu na ravnopravnost. Ne postoji ni indirektan ni direktan rodno vezan nedostatak. Rodna i činjenična ravnopravnost između muškaraca i žena se održava.</p>
Uticaji na životnu sredinu	<p>Zakon će imati direktan uticaj na životnu sredinu, jer će pojačati i nadzor inspekcija nad nizom zakonskih propisa koji su orijentisani na životnu sredinu kao što su:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Direktiva 2011/65/EU o ograničenju upotrebe određenih opasnih materija u električnoj i elektronskoj opremi; -Uredba (EU) br. 517/2014 o fluorovanim gasovima staklene bašte; -Uredba (EU) 2016/1628 o zahtevima u pogledu ograničenja emisije gasovitih i čestica zagađivača i odobrenja tipa za motore sa unutrašnjim sagorevanjem za vandrumsku mobilnu mehanizaciju. <p>Generalno, Zakon će regulisati usklađenost proizvoda i opreme koji se stavljaju na tržište ili koriste, moraju biti u skladu sa zahtevima usklađenih standarda kako bi ispunili osnovne zahteve, od kojih je jedan zaštita životne sredine. To znači usklađene, bezbedne, efikasne proizvode koji se mogu reciklirati, koji su otporni na buku i niska zagađivanja.</p>
Administrativn o opterećenje za kompanije	<p>Nacrt zakona će takođe precizirati i ujednačiti obaveze privrednih subjekata za pojedine grupe proizvoda, razjasniće ovlašćenja i mere organa za nadzor nad tržištem, čime će se ograničiti opterećenje privrednih subjekata u lancu snabdevanja. Racionalizacija broja inspeksijskih nadzora od strane nadležnih inspekcija za pojedine grupe proizvoda u okviru reforme inspeksijskog zakona.</p>

	Administrativno opterećenje će se smanjiti zahvaljujući poboljšanoj organizaciji i modernizovanom i efikasnom nadzoru proizvoda na tržištu.
Uticao na MSP	Pozitivan uticaj povećanjem konkurentnosti MSP zbog poboljšane organizacije i pojačanog nadzora proizvoda na tržištu, čime se ograničava stavljanje na tržište neusklađenih proizvoda i kažnjavanje privrednih subjekata koji se ne pridržavaju uvek pravila marketinga.

Sledeći koraci	
Kratkoročno	1. Izrada Zakona o kontroli usklađenosti proizvoda
Srednjoročno	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada Uredbe VRK o grupama proizvoda i tehničkih propisa koji su predmet nadzora inspekcije u skladu sa zakonom, uključujući organe nadležne za nadzor nad pojedinačnim pravnim aktima i srodnim grupama proizvoda; 2. Izrada Uredbe VRK o odabranim grupe proizvoda koji se mogu staviti na tržište samo ako je ekonomski operater koji snabdeva te proizvode osnovan u Republici Kosovo; 3. Izrada odluke o Kancelariji za vezu kao zasebnoj organizacionoj jedinici Kancelarije generalnog inspektora zadužene za zastupanje koordinisanog položaja organa tržišnog nadzora i Uprave carina (<i>Jedinstvena kancelarija za vezu</i>); 4. Izrada Strategije za nadzor nad inspekcijama usaglašenosti proizvoda, koju će, na predlog generalnog inspektora, odobriti Vlada; 5. Izrada i implementacija godišnjih sektorskih akcionih planova i opšteg akcionog plana za kontrolu usklađenosti proizvoda, koji će se odobriti radi sprovođenja strategije tržišnog nadzora; 6. Izrada odluke o uspostavljanju Kontakt tačke za proizvode koju uspostavlja Ministarstvo i koja će pružiti potrebne informacije u vezi sa zakonskim uslovima za stavljanje u promet proizvoda; 7. Povećane obaveze organa tržišnog nadzora u zajedničkim aktivnostima sa privrednim subjektima i udruženjima potrošača; 8. Kontinuirano informisanje zainteresovanih strana i podizanje svesti o usklađenosti proizvoda, kroz radionice, TV spotove i javne sastanke.

Uvod

S obzirom na obaveze Republike Kosovo iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, neophodno je da svi nadležni državni organi ubrzaju aktivnosti na ispunjavanju tih obaveza. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, između ostalog, zahteva da usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU bude usmereno na glavne elemente pravnih tekovina za unutrašnje tržište EU, naglašavajući, između ostalog, zaštitu potrošača, standardizaciju, procenu usaglašenosti i tržišnog nadzora.

Osnovni razlog za izradu i usvajanje ovog zakona je obezbeđivanje visokog stepena zdravstvene i bezbednosne zaštite potrošača koji koriste proizvode, kao i drugih korisnika koji proizvode koriste za svoje potrebe u obavljanju profesionalne delatnosti. Ovim zakonom će se obezbediti efikasan tržišni nadzor za proizvode koji se stavljaју na tržište i sprečiti proizvodnja, uvoz i stavljanje u promet proizvoda koji nisu u skladu sa osnovnim zahtevima.

Tabela 1: Tabela sa opštim informacijama u vezi sa koncept dokumentom

Naziv	Koncept dokument iz oblasti nadzora tržišta proizvoda
Nadležno ministarstvo	Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine
Kontakt osoba	Gurakuq Kastrati, šef Odseka za infrastrukturu kvaliteta, Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine
SOP	Koncept dokument je pripremljen sa Strateškim operativnim planom
Strateški prioritet	<p>- Nacionalni program za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (NPISSP) 2022-2026, Blok 3: 3.1. Poglavlje 1: Evropski standardi - Usklađivanje zakonodavstva Kosova sa pravnim tekovinama EU;</p> <p>Srednjoročni prioritetni ciljevi: Transpozicija Uredbe EU 2019/1020 o nadzoru nad tržištem i usklađenosti proizvoda i EU Uredbe 2019/515 o međusobnom priznavanju robe u primarno zakonodavstvo (izrada novog Zakona o proizvodima za nadzor nad tržištem).</p> <p>- Zaključci sastanka Pododbora SSP za trgovinu, industriju, carinu i poreze za Kosovo 2022 Evropske komisije: Usvajanje Koncept dokumenta za oblast nadzora tržišta proizvoda;</p> <p>- Reformska mera #13: Dalji razvoj infrastrukture kvaliteta i jačanje uloge organa za nadzor nad tržištem: a.7- Izrada koncept dokumenta za nadzor tržišta i kompatibilnost proizvoda, kao i za međusobno priznavanje robe kojom se trguje u EU;</p>

	<p>- Strategija bolje regulative 2.0 (2017-2021) , Podcilj 1.1 Reforme postojećeg primarnog i sekundarnog zakonodavstva za povećanje konkurencije.</p> <p>- Strateški operativni plan - Strateški cilj 4. - Unapređenje standarda i infrastrukture kvaliteta, uključujući zaštitu potrošača 4.1.12. Odobrenje koncept dokumenta za oblast tržišnog nadzora</p>
Radna grupa	<p>Predstavnici sledećih resornih ministarstava, agencija ili struka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gurakuq Kastrati (MIPT) - šef Odseka za kvalitet infrastrukture - predsednik - Doruntina Shala Hoxha (MIPT - DIC) - zamenica šefa odeljenja za trgovinske sporazume - članica; - Naim Hajra (MIPT - MI) - zamenik rukovodioca sektora za bezbednost proizvoda - član; - Bujar Istogu (MIPT - AKS) - zamenik generalnog direktora AKS, član; - Mevlyde Beqiri (MIPT) - šefica Odseka za budžet i finansije, članica; - Samire Bajraktari (MIPT) - službenica, Pravni odsek (MINT) - članica; - Dardan Nallbani (MIPT) - viši službenik za evropske integracije; - Shkurte Krasniqi (KSV) - šefica Odseka za bolju regulativu, članica - Visar Bajraktari - (MIPT), član; Direkcija za akreditaciju Kosova - Albana Krasniqi - (KP), članica; viša pravna službenica - Kancelarija premijera - Artan Demolli - (MIPT) viši službenik za izradu tehničkih pravila
Dodatne informacije	Izradu ovog koncept dokumenta podržao je projekat "Lux-Dev" KSV/019 - Tehnička pomoć u kontekstu evropskih integracija

Uzimajući u obzir mogućnosti rešavanja problema kompatibilnosti i bezbednosti proizvoda na sveobuhvatan način i potrebu usklađivanja sa adekvatnim rešenjima koja obezbeđuju visok stepen zaštite zdravlja i bezbednosti potrošača i drugih korisnika proizvoda, započet je postupak za izradu ovog koncept dokumenta koji je prethodio novom zakonskom okviru za ovu oblast.

Zbog nedostatka odredbi u Zakonu br. 06/L-041 o tehničkim zahtevima za proizvode i proceni usaglašenosti (nadzor tržišta), koji u svom delokrugu ne obuhvata potrebne grupe neprehrambenih proizvoda, aktivnosti i mere koje moraju preduzeti organi za nadzor nad tržištem onemogućen je

delotvoran nadzor tržišta kako bi se osiguralo da na tržištu budu dostupni samo proizvodi koji su usklađeni. Takođe, ovim zakonom nije u potpunosti regulisana odgovornost privrednih subjekata i drugih pravnih lica koja koriste proizvode u obavljanju svoje delatnosti, uključujući i elektronsku trgovinu, sa stanovišta garantovanja visokog stepena ispunjenosti osnovnih zdravstvenih i bezbednosnih uslova. Nedostatak „jedinstvene kancelarije za vezu“ za koordinaciju aktivnosti tržišnog nadzora otežava saradnju i koordinaciju između organa za nadzor nad tržištem i Carine Kosova, koji su uključeni u kontrolu proizvoda dostupnih na tržištu.

Prema Uredbi EU 2019/1020 od 16. jula 2021., prodavci koji nisu iz EU moraće imati ovlašćenog predstavnika u EU za prodaju proizvoda potrošačima u EU. Uredba o nadzoru tržišta utvrđuje pravila prema kojima će se pružalac usluga ispunjavanja smatrati odgovornim kada prodavac koji nije iz EU ne imenuje odgovornu osobu. Stoga će kompanije kao što su Amazon, ebay, aliexpress itd. morati da obezbede da svi njihovi prodavci van EU imaju ovlašćenog predstavnika osnovanog unutar EU kako ne bi izbegavali odgovornost. Ova politika nedostaje na kosovskom tržištu.

Uredba (EU) 2019/1020 sadrži pravila i procedure tržišnog nadzora za 70 pravnih akata koji regulišu neprehrambene proizvode koji uključuju, između ostalog, vozila, medicinske uređaje, hemikalije, eksplozive za civilnu upotrebu i merne instrumente koji nisu deo grupe proizvoda obuhvaćene Zakonom o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti.

Ovo su razlozi zbog kojih se predlaže da se Uredba EU transponuje u horizontalni Zakon o kontroli usklađenosti proizvoda.

Novi zakon će pružiti i pravnu bezbednost svim učesnicima na tržištu, jer detaljno opisuje radnje i obaveze privrednih subjekata u vezi sa stavljanjem proizvoda na tržište i kontinuiranim praćenjem usklađenosti i bezbednosti proizvoda, rizicima koje takvi proizvodi mogu predstavljati, kao i aktivnostima i merama preduzetim u tu svrhu.

Primena ovog zakona značajno će uticati na sprečavanje nelojalne konkurencije, jer će za sve privredne subjekte biti uspostavljena jednaka i jasna pravila u pogledu proizvodnje i prometa proizvoda. Implementacija novog zakona može povećati troškove za privredne subjekte (analiza rizika, informisanje potrošača, praćenje tržišta), ti troškovi će nesumnjivo biti opravdani i znatno niži od mogućih troškova koji mogu proizaći iz posledica štete po zdravlje potrošača i drugih korisnika, uzrokovano upotrebom proizvoda koji ne ispunjavaju osnovne zahteve.

Odlukom zamenika generalnog sekretara MINT-a obrazovana je radna grupa za izradu inicijalnog Nacrta koncept dokumenta u oblasti nadzora tržišta proizvoda, te je kao takav uvršten na listu idejnih dokumenata odobrenih od strane Vlade za 2023. godinu.

Poglavlje 1: Definicija problema

OPIS POSTOJEĆE POLITIKE I ZAKONSKOG OKVIRA

Tabela2 : Relevantni dokumenti politike, zakoni i podzakonski akti

Dokument politike, zakon ili podzakonski akt	Povezanost sa onlajn dokumentom i podzakonskim aktima u Službenom listu	Državne institucije odgovorne za sprovođenje	Uloga i dužnost institucije (a)
Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=11239 http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Vendimet e Mbledhjes se 55-te te Qeverise se Republikes se Kosoves 2015.pdf	<p>Vlada Kosova i ministarstva</p> <p>Inspektorati i drugi izvršni organi</p> <p>Pravosuđe</p>	<p>Uspostavljanje i održavanje organa tržišnog nadzora</p> <p>Preduzimanje mera i izricanje kazni</p> <p>Sudska zaštita</p>
NPSSSP 2022-2026	https://www.mei-ks.net/repository/docs/1%20PKZMSA%202022-2026%20shq.pdf	<p>Vlada Kosova i ministarstva</p> <p>Inspektorati i drugi izvršni organi</p>	<p>Identifikovanje nadležnosti organa tržišnog nadzora²</p> <p>Preduzimanje mera i izricanje kazni</p>
Zakon br. 08/L-067 o inspeksijskom nadzoru	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=53067	<p>Vlada Kosova i ministarstva</p> <p>Inspektorati i drugi izvršni organi</p>	<p>Sprovođenje zakonodavstva,</p> <p>Preduzimanje mera i izricanje kazni u oblasti utvrđene nadležnostima</p> <p>Utvrđivanje načela inspeksijskog nadzora,</p>

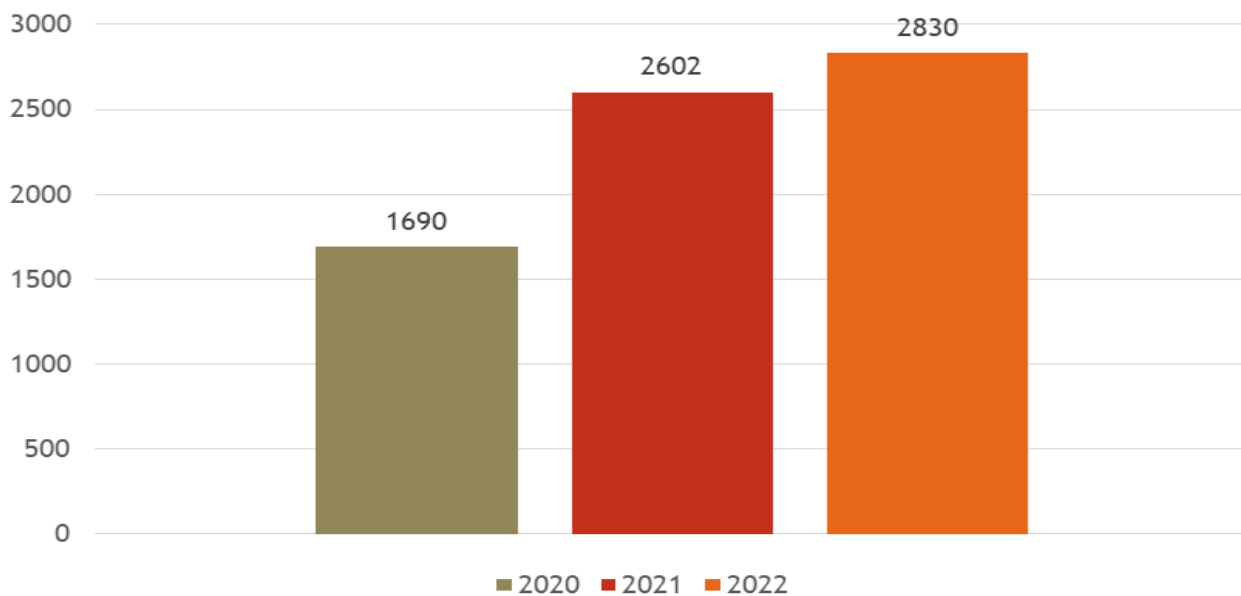
² Nadležnosti treba da budu raspoređene na jedinstven način u nacionalnom zakonodavstvu o nadzoru tržišta proizvoda.

			osnivanje Kancelarije generalnog inspektora, Uređenje za organizaciju inspeksijskih organa iz nadležnosti državne uprave i opština, kao i da se utvrde pravila za koordinaciju i postupak inspeksijskog nadzora.
Zakon br. 04/L-078 o opštoj sigurnosti proizvoda (izmenjen i dopunjen)	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2799 https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2799	Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine i druga resorna ministarstva Inspektorati i drugi izvršni organi Pravosuđe	Sprovođenje zakonodavstva, Preduzimanje mera i izricanje kazni u oblasti utvrđene nadležnostima Sudska zaštita
Zakon br. 06/L-041 o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=16388	MIPT i druga resorna ministarstva Inspektorati i drugi izvršni organi Pravosuđe	Sprovođenje zakonodavstva, Preduzimanje mera i izricanje kazni u oblasti utvrđene nadležnostima Sudska zaštita
Zakon br. 03/L-181 o inspektoratu i nadzoru tržišta (izmenjen i dopunjen)	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2703 https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2703	Tržišna inspekcija Pravosuđe	Sprovođenje zakonodavstva Preduzimanje mera i izricanje kazni u oblasti utvrđene nadležnostima Sudska zaštita

Uredba (VRK) br. 24/2020 o grupama proizvoda koji su predmet inspeksijskog nadzora	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=32401	MIPT i druga resorna ministarstva Inspektorati i drugi organi za sprovođenje Pravosuđe	Sprovođenje zakonodavstva Preduzimanje mera i izricanje kazni u oblasti utvrđene nadležnostima za grupe proizvoda Sudska zaštita
Akcioni plan: Transpozicija i sprovođenje Uredbe (EU) 2019/1020 o nadzoru tržišta i usaglašenosti proizvoda i Uredbe EU-a 2019/515 o uzajamnom priznavanju robe,	https://kryeministri.rks.gov.net/wp-content/uploads/2022/07/Vendimet-e-mbledhjes-se-89-te-te-Qeverise-1.pdf	MIPT i druga resorna ministarstva Inspektorati i drugi organi za sprovođenje Carina Kosova	Transpozicija zakonodavstva EU-a. Odluka br. 19/89, od 20.07.2022. godine, o usvajanju Akcionog plana – Vlada Republike Kosovo.

Podaci Centralnog inspektorata za tržišni nadzor za inspeksijske nadzore izvršene u poslednje tri godine:

Tokom 2022. godine, Tržišna inspekcija je izvršila ukupno **2830 inspeksijskih nadzora**, od kojih su 1453 izvršili inspektori za kontrolu tržišta nafte, 732 su izvršili inspektori za bezbednost proizvoda, dok su 663 izvršili inspektori za opšti tržišni nadzor.

Dijagram 1. Ukupan broj inspeksijskih nadzora

Proizvodi zabranjeni za tržište tokom 2022. godine:

Kako je planirano Planom rada, tokom 2022. godine fokus CITN-a je bio evidentiranje i uklanjanje sa tržišta nebezbednih proizvoda koji ne ispunjavaju zakonske zahteve za promet na tržištu, kao i zabrana ulaska proizvoda na domaće tržište ukoliko se smatraju nebezbednim kroz stalne kontrole na carini.

Kao što se može videti u narednim tabelama, tokom ove godine uništeno je 3958 proizvoda, s obzirom da isti nisu ispunjavali osnovne zahteve bezbednosti i kao takvi oni se smatraju nebezbednim.

<i>Uništeni proizvodi</i>	
Kamenje (diskovi) za sečenje betona i gvožđa	2751 komad
Električni uređaji	535 komada
Lična zaštitna oprema	300 komada
Silikon	238 komada
Igračke za decu	134 komada

Tokom godine, proizvodi navedeni u tabeli ispod su zabranjeni na tržištu i vraćeni u zemlju porekla. Proizvodi igračaka (opasna imitacija hrane) zabranjeni su na tržištu jer im je zabranjeno stavljanje na tržištu.

<i>Zabranjeni proizvodi/uklonjeni sa tržišta</i>	
Cement	50 tona

Radovi od plemenitih metala	188.650 kg
Igračke	4527 komada
Električni uređaji	105 komada
Dezinfektanti	609 komada

Prilikom kontrola na carinskim punktovima, pre stavljanja proizvoda na tržište, zabranjeno je stavljanje dole navedenih proizvoda na domaće tržište. U nekim slučajevima, proizvodi nisu dozvoljeni da stavljanju na tržište jer su nosili znak usaglašenosti Srbije.

<i>Proizvodi kojima nije dozvoljeno stavljanje na tržište</i>	
Čelične šipke - armatura	23980 kg
Baterije (akumulatori) 135 AH	48 komada
Električni uređaji	1045 komada
Električni materijal	21 343 m
Keramičke građevinske cigle	1512 komada
Tekstil	4026 komada

Komentar: *Ovi podaci su preuzeti iz godišnjeg izveštaja za 2022. godinu Centralnog inspektorata za tržišni nadzor.*

Nalazi koje treba da obrađuje Centralni inspektorat za tržišni nadzor, pozivajući se na godišnji izveštaj u funkciji usaglašenosti proizvoda:

- *Nedovoljno osoblje za ispunjavanje svih obaveza CITN-a, ovaj problem će biti rešen nakon usvajanja pravilnika o unutrašnjoj organizaciji CITN-a;*
- *Nedostatak kontinuirane obuke za pojedine oblasti neprehrambenih proizvoda;*
- *Nedostatak definisanja nadležnosti između centralnih tržišnih inspektora i onih u opštinama;*
- *Nedostatak laboratorija za ispitivanje u zemlji za testiranje proizvoda u cilju ispunjavanja bezbednosnih zahteva, kao i birokratskih procedura za ugovaranje ovih laboratorija.*

1.1. Razlozi za neophodne promene

Postoje četiri razloga zašto Republika Kosovo treba da promeni svoj zakonski okvir u oblasti nadzora usaglašenosti proizvoda:

- a) Dešavanja u Evropskoj uniji (EU) u 2019. godini usvajanjem Uredbe (EU) 2019/1020 o nadzoru tržišta i usaglašenosti proizvoda i Uredbe (EU) 2019/515 o uzajamnom priznavanju robe koja se zakonito stavlja na tržište u drugoj zemlji članici;

- b) Objavljivanje Zakona br. 08/L-067 o inspekcijskom nadzoru³, u januaru 2022. godine, koji ima za cilj da utvrdi načela inspekcijskog nadzora, pravila za organizaciju inspekcijskih organa (inspektorata) u nadležnosti državne uprave i opština, te da utvrdi pravila za koordinaciju i postupak inspekcijskog nadzora.
- c) Ocena da Zakon br. 06/L-41 o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti, koji je između ostalog transponirao Uredbu (EZ) 765/2008 o nadzoru tržišta u vezi sa marketingom proizvoda, suviše je uzak da se koristi za transpoziciju Uredbi (EU) 2019/1020 i 2019/515.
- d) Potreba za stvaranjem novih organizacionih jedinica i pripremama za ulazak u horizontalne sisteme EU.

Kao rezultat promene ovog zakonskog okvira i preduzimanja radnji od strane organa za nadzor tržišta, obezbediće se da neprehrambeni proizvodi na tržištu Republike Kosovo budu usklađeni, što znači da ne ugrožavaju potrošače i druge krajnje korisnike. Ova promena takođe obezbeđuje zaštitu drugih javnih interesa kao što su životna sredina, bezbednost i konkurentnost na tržištu.

U okviru modernizacije postojećeg sistema tržišnog nadzora, organi za tržišni nadzor lakše preduzimaju radnje kao što su povlačenje proizvoda, vraćanje proizvoda i primena mera za zabranu prometa proizvoda koji nisu usaglašeni i/ili njihovo dovodenje u usaglašenost, nadzor onlajn prodaje za ekonomske operatere koji će biti registrovani u Republici Kosovo, razmena informacija o nebezbednim i neusaglašenim proizvodima.

Praćenje i sprovođenje usaglašenosti proizvoda sa relevantnim zakonodavstvom zavisi prvenstveno od efikasnih i efektivnih kontrola koje vrše nacionalni organi za tržišni nadzor.

Ključevi za transformaciju i poboljšanje njihovog funkcionisanja su:

- Bolja koordinacija različitih organa,
- Poboljšana komunikacija sa poslovanjima koja isporučuju proizvode i relevantnim organom za tržišni nadzor
- Poboljšanje sledljivosti i ispitivanja proizvoda koji nisu usaglašeni i koji su uvezeni iz inostranstva,
- Dodeljivanje više resursa (radna snaga, infrastruktura, obuke) raspoređene za nadzor tržišta.

Odredbe koje nedostaju važećem zakonodavstvu za nadzor tržišta proizvoda u skladu sa Uredbom (EU) 2019/1020 su sledeće:

---

³ **Zakon o inspekcijskom nadzoru** sadrži odredbu (član 2/2) da se posebnim zakonom koji uređuje određenu oblast mogu propisati posebne odredbe za različite aspekte inspekcijskog postupka. Kao što je ranije rečeno, da bi se obezbedila veza sa ovim okvirnim zakonom, preporučuje se da se primarni zakon izradi na osnovu ovog Koncept dokumenta, i da nosi naslov „**Zakon o inspekciji usaglašenosti proizvoda**“.

- Opis uloge organa za tržišni nadzor da obezbeđuju da samo usaglašeni i bezbedni proizvodi mogu biti dostupni na tržištu.

Glavni ciljevi tržišnog nadzora proizvoda koji su na jasan način identifikovani na nivou Evropske unije:

- da štiti potrošače i druge krajnje korisnike,
- da obezbedi podršku privrednim subjektima i fer konkurenciji,
- da zasniva stalne aktivnosti na konstruktivnim konsultacijama sa svim zainteresovanim stranama.

Nedostatak odredbi o tržišnom nadzoru proizvoda koje obuhvataju aktivnosti i mere koje preduzimaju organi za tržišni nadzor kako bi se obezbedilo da na tržištu budu dostupni samo usaglašeni proizvodi, koji pružaju visok nivo zaštite javnog interesa, a posebno zaštitu zdravlja i bezbednosti, generalno, zaštitu potrošača u meri i na način koji omogućava slobodan promet proizvoda bez nepotrebnih ograničenja.

Pored pojmova koji su korišćeni u Zakonu (*proizvođač, ovlašćeni zastupnik, uvoznik, distributer*), posebnu pažnju treba obratiti na one koji se odnose na novine (*nove definicije*) za način stavljanja proizvoda na tržište:

- **pružalac ispunjavanja usluga** znači pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koji u okviru trgovinske delatnosti pruža najmanje dve od sledećih usluga: skladištenje, pakovanje, adresiranje i isporuku, bez vlasništva nad obuhvaćenim proizvodima, isključujući poštanske usluge, usluge za dostavu paketa i druge poštanske usluge ili transportne usluge koje se obavljaju u skladu sa zakonodavstvom o poštanskim uslugama;
- **pružalac usluge informacionog društva** znači pravno ili fizičko lice koje pruža usluge informacionog društva koje se obično pružaju uz naknadu, na daljinu, elektronskim putem i na individualni zahtev primaoca tih usluga;
- **veb interfejs** znači softver, uključujući internet stranicu, delove internet stranice ili aplikacije, kojim upravlja ekonomski operater ili u njegovo ime, i koji služi da se krajnjim korisnicima omogući pristup proizvodima ekonomskog operatera;
- **Solvit** u Republici Kosovo znači organ ili deo organa u okviru državne uprave u Republici Kosovo, koji je deo mreže SOLVIT punktova u zemljama članicama Evropske unije za brzo i neformalno rešavanje problema sa kojima se suočavaju fizička i pravna lica prilikom ostvarivanja svojih prava na domaćem tržištu;
- **ICSMS** znači evropski elektronski informacioni i komunikacioni sistem za nadzor tržišta, za komunikaciju između organa za tržišni nadzor iz zemalja članica EU i Evropskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA).

Prepreka efikasnom tržišnom nadzoru ostaje kompletan spisak organa koji vrše tržišni nadzor za oblasti neprehrambenih proizvoda, uključujući opise njihovih nadležnosti od pojedinačnih grupa proizvoda, koja će biti usvojena od strane Vlade uredbom.

Nedostatak direktne saradnje između organa tržišnog nadzora organizovaće se od strane „CITN“-a preko posebne organizacione jedinice odgovorne za saradnju između organa tržišnog nadzora (kancelarija za vezu).

Odredbe koje se odnose na obaveze organa tržišnog nadzora, uloga procene rizika prilikom odlučivanja koje mere će se primeniti, uloga i nadležnosti inspektora, korektivne radnje koje preduzimaju ekonomski operateri, mere za proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik, prava ekonomskih operatera tokom postupka nadzora, zajedničke aktivnosti (organi za tržišni nadzor, ekonomski operateri i organizacije koje zastupaju krajnje korisnike) za promovisanje usaglašenosti proizvoda, sertifikati o usaglašenosti koje izdaje akreditovana laboratorija za testiranje, za potrebe tržišnog nadzora, treba da budu tačni i ispravno transponovani u novi zakon, poštujući zahteve Uredbe EU-a 2019/1020.

Odredbe o merama koje inspektor može izreći, ako on/ona utvrdi neusaglašenost proizvoda (npr. neusaglašenost u vidu postavljanja ili nepostavljanja znaka usaglašenosti i nedostatak tehničke dokumentacije ili nepotpuna dokumentacija), i odredbe o saradnji između inspektora i tela za ocenjivanje usaglašenosti zasnovane su na odluci br. 768/2008/ EC.

Nacionalne odredbe (koje su na neki način zakonski korektne dopunjuju odredbe transponovane zakonodavstvom EU-a) odnose se na uslove za poveravanje kontrole ili testiranju proizvoda od strane inspektora telu za ocenjivanje usaglašenosti, način uzimanja uzoraka proizvoda u tok tržišnog nadzora i odluku o troškovima postupka nadzora.

Nove obaveze organa tržišnog nadzora uključuju, između ostalog, efikasan nadzor proizvoda na teritoriji Republike Kosovo, bez obzira na način isporuke ovih proizvoda, preduzimanje odgovarajućih, proporcionalnih i korektivnih mera od strane ekonomskih operatera, kako bi se obezbedila usaglašenost proizvoda sa posebnim zakonodavstvom i ovim zakonom, i preduzimanje odgovarajućih mera kada ekonomski operater ne postiže da preduzme potrebne korektivne mere.

Na uređenom tržištu treba obezbediti jednake uslove za konkurenciju svih privrednih subjekata i zaštitu od nelojalne konkurencije. U tom cilju, neophodna je i puna primena zakonodavstva o proizvodima. Dobra saradnja između ekonomskih operatera i organa za tržišni nadzor je od suštinskog značaja za brzu intervenciju i korektivne mere u vezi sa proizvodom. Neophodno je da ekonomski operater bude osnovan/registrovan u Republici Kosovo, tako da organi tržišnog nadzora mogu da adresiraju zahteve, uključujući zahteve za informacije, u vezi sa usaglašenošću proizvoda sa zakonodavstvom i koji mogu da sarađuju sa organima tržišnog nadzora, kako bi se obezbedilo da su preduzete hitne korektivne mere za rešavanje slučajeva neusaglašenosti u vezi sa proizvodima.

Odredbe o prodaji na daljinu i o odgovarajućoj potrebi da se identifikuju proizvodi koji su stavljeni na tržištu Republike Kosovo su takođe veoma važne. Svi proizvodi koji se nude za prodaju na daljinu na internetu ili putem drugih sredstava prodaje na daljinu smatraju se dostupnim na tržištu ako je ponuda usmerena na krajnje korisnike u Republici Kosovo. Ponuda za prodaju na daljinu u smislu ovog zakona smatra se da je upućena krajnjim korisnicima u Republici Kosovo ako ekonomski operater ponudi mogućnost isporuke, naručivanja i plaćanja, ili na drugi način svoju ponudu usmeri na teritoriju Republike Kosovo.

Novo zakonodavstvo će takođe sadržati odredbe koje predstavljaju različite kombinacije pravnih izvora, koji trenutno nedostaju:

- Kontakt tačka proizvoda – Uredba (EU) 2019/515 i Uredba (EU) 2019/1020,
- ICSMS (Sistem komunikacije i razmene informacija) – Uredba (EU) 2019/1020
- RAPEX (Razmena informacija o opasnim proizvodima) - Uredba (EU) 2019/1020 i Direktiva 2001/95/EC.

Republika Kosovo već ima svoj „nacionalni“ sistem za tržišni nadzor proizvoda i razmenu informacija o njihovoj usaglašenosti i/ili bezbednosti. Ovaj zakon nalaže „Inspektor“ da održava postojeći informacioni sistem na taj način da, putem elektronskog interfejsa, može postati deo ICSMS-a nakon ispunjavanja uslova za pristup tom sistemu.

Najefikasniji način da se obezbedi da opasni i neusaglašeni proizvodi ne budu stavljeni na tržište biće sprovođenje adekvatnih kontrola pre nego što se „stavljaju u slobodan promet“ (*postupak definisan zakonom kojim se uređuje carinska kontrola*)

1.2 Trenutni nivo usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa Evropskom unijom

Do 2018. godine, Republika Kosovo je uskladila svoje zakonodavstvo sa tadašnjim pravilima EU-a, koja su zahtevala od zemalja članica da, u skladu sa pravilima o opštoj bezbednosti proizvoda i tržišnom nadzoru, organizuju i nadgledaju proizvode koji su stavljeni na tržištu. Nakon proglašenja nezavisnosti, Republika Kosovo je usvojila dva izuzetno važna i povezana primarna zakona u oblasti slobodnog kretanja robe/bezbednosti proizvoda:

- Zakon br. 04/L-039 o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti (usvojen 2011. godine), koji je predstavljao delimičnu transpoziciju Uredbe (EZ) 765/2008, i
- Zakon br. 04/L-078 o opštoj sigurnosti proizvoda, izmenjen i dopunjen Zakonom br. 04/L-189 (usvojen 2012, odnosno 2013. godine). Trenutno, novi Zakon o opštoj sigurnosti proizvoda koji predstavlja potpunu transpoziciju Direktive 2001/95/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 3. decembra 2001. o opštoj sigurnosti proizvoda i Direktive 357/87/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 25. juna 1987. o imitaciji prehrambenih proizvoda, očekuje se da se usvoji u drugom čitanju od strane Skupštine Republike Kosovo, tokom marta 2023. godine.

Oba zakona usvojena su gotovo paralelno sa ciljem formiranja koherentnog pravnog sistema. Dok je prvi zakon za osnovni cilj imao stvaranje odgovarajućeg pravnog osnova za uređenje širokog spektra industrijskih (neprehrambenih) proizvoda, kao što su mašinerije, električni uređaji, liftovi, igračke, lična zaštitna oprema (njihovi zahtevi i ocenjivanje usaglašenosti u vezi sa njima), na sekundarnom nivou kroz tehničke uredbe, potonji obezbeđuje direktni regulatorni zakonski okvir za proizvode ili aspekte proizvoda koji nisu uređeni drugim tehničkim uredbama.

U 2018. godini počele su nove zakonske reforme u oblasti slobodnog kretanja robe/bezbednosti proizvoda. Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti iz 2011. godine zamenjen je Zakonom br. 06/L-041. Novi zakon je uveo mnoge nove odredbe u vezi sa telima za ocenjivanje usaglašenosti, a posebno u pogledu moći i nadležnosti inspeksijskih organa. Kroz „Uredbu (VRK) br. 24/2020 o grupama proizvoda koje podležu inspeksijskom nadzoru“. Postojeći Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti iz 2018. godine uglavnom se zasniva na transponovanju principa i pravila Uredbe (EZ) 765/2008 (deo tržišnog nadzora).

S obzirom da je Uredba 765/2008/EZ zamenjena Uredbom 2019/1020/EU, kako bi se u potpunosti uskladila sa relevantnim pravilima EU, regulator Kosova treba da razmotri mogućnost usvajanja „Posebnog zakona o nadzoru tržišta proizvoda“ (koji se bavi radom svih organa za tržišni nadzor, a ne samo Tržišne inspekcije) za transpoziciju odredbi Uredbe 2019/1020/EU koje se odnose na tržišni nadzor. U Prilogu I Uredbe 2019/1020/EU definisana je „Lista usklađenog zakonodavstva Evropske unije“ koja broji 70 pravnih akata EU-a o neprehrambenim proizvodima koji su predmet usvojene Uredbe o tržišnom nadzoru i usaglašenosti proizvoda.

U ovom slučaju, „Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti“ treba da se koristi samo za transpoziciju Odluke 768/2008/EC, koja je široko rasprostranjeno rešenje u drugim zemljama“.

Treba preduzeti odgovarajuće mere kako bi se obezbedilo da odredbe Uredbe (EZ) 765/2008 (pre nego što je zamenjena 2019. godine), Direktive 2001/95/EZ o opštoj bezbednosti proizvoda i drugog usklađenog zakonodavstva Evropske unije, kao i **neusaglašenog nacionalnog zakonodavstva** na snazi, posebno za sprečavanje stavljanja na tržište i upotrebe neusaglašenih i/ili nebezbednih proizvoda.

Što se tiče usklađivanja sa zakonodavstvom Evropske unije, ovaj zakon će transponovati odredbe:

a) Usaglašenost predloženog nacrta/zakonodavstva sa primarnim zakonodavstvom Evropske unije:

Ugovor o funkcionisanju EU-a, Deo I, Domaće tržište, član 26.

b) Usaglašenost predloženog nacrta/zakonodavstva sa sekundarnim zakonodavstvom Evropske unije

U potpunosti usklađeni:

Uredba (EU) 2019/1020 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. juna 2019. o nadzoru tržišta i usaglašenosti proizvoda, te izmeni Direktive 2004/42/EZ i Uredbe (EZ) br. 765/2008 i Uredbe (EU) br. 305/2011.

Samo odredbe neophodne za stvaranje pravnog osnova za institucionalne izmene koje se moraju sprovesti pre pristupanja i za vršenje nadležnosti koja su već neophodna za adekvatno obavljanje tržišnog nadzora biće transponovani kroz Zakon.

Odredbe Uredbe (EU) 2019/1020 koje će se primenjivati neposredno nakon ulaska Republike Kosovo u Evropsku uniju neće biti transponovane.

Delimično usklađeni:

Uredba (EU) 2019/515 Evropskog parlamenta i saveta od 19. marta 2019. o uzajamnom priznavanju robe koja se zakonito stavlja na tržište u drugoj zemlji članici i stavljanju van snage Uredbe (EZ) 764/2008.

Samo član 9. „Obaveze kontakt tačaka za proizvode“ biće transponovan u zakon, s obzirom da se član 8. „Informacije za ekonomske operatere“ Uredbe (EU) 2019/1020 odnosi na primenu ovog člana.

Delimično usklađeni:

- Odluka br. 768/2008 / EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 9. jula 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda i o stavljanju van snage Odluke Saveta 93/465 / EEZ , SL L 218, 13.08.2008.

Odluka br. 768/2008 / EC Evropskog parlamenta i Saveta od 9. jula 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda, predstavlja „sui generis“ pravni akt, koji politički obavezuje tela EU-a da uglavnom koriste rešenja „Novog zakonskog okvira“ u budućem zakonodavstvu, ne mora biti transponovana i primenjena na nivou zemlje članice kroz pravila EU-a za usklađivanje. Republika Kosovo usklađuje svoje zakonodavstvo sa ovom odlukom kroz transpoziciju pravila EU-a za usklađivanje u obliku direktiva/uredbi u vezi sa proizvodima.

Delimično usklađeni:

c) Usaglašenost predloženog nacrta/zakonodavstva sa drugim zakonskim aktima Evropske unije

- Preporuke Komisije 2013/461 / EU od 17. septembra 2013. o principima koji uređuju SOLVIT;

Zakon ne osnuje **SOLVIT centar** Republike Kosovo, ali eventualno osnivanje SOLVIT centra (koji pokriva mnogo širu oblast od ovog zakona) je preduslov za punu primenu zakona/Uredbe 2019/515 nakon članstva u EU.

- Uredba (EU) 2018/1724 Evropskog parlamenta i Saveta od 2. oktobra 2018. o uspostavljanju jedinog digitalnog prolaza za obezbeđivanje pristupa informacijama, postupcima, uslugama podrške i rešavanja problema, te o izmeni Uredbe (EU) br. 1024/2012.

Zakon ne osnuje “**jedinstveni digitalni prolaz**“ Republike Kosovo, ali njegovo osnivanje (koji pokriva mnogo širu oblast od ovog zakona) je preduslov za punu primenu Zakona kao i Uredbe 2019/1020 i 2019/515 nakon članstva u EU.

Zakon br. 04/L-078 o opštoj sigurnosti proizvoda, izmenjen i dopunjen Zakonom br. 04/L-189 (2013), transponovao je direktivu o opštoj bezbednosti proizvoda. Dok, Zakon br. 06/L-041 o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti je usvojen u maju 2018. godine. Između ostalog, sačuvao je i proširio transpoziciju Uredbe (EZ) 765/2008 i smatra se da je u potpunosti usklađen sa tim pravnim aktom.

Na ovom pravnom osnovu, organi tržišnog nadzora na Kosovu su obezbedili da su neprehrambeni proizvodi na tržištu Republike Kosovo usaglašeni, što znači da ne ugrožavaju potrošače i ostale krajnje korisnike. Takođe su obezbedili zaštitu drugih javnih interesa kao što su životna sredina, bezbednost na radu i konkurentnost u trgovini. Tržišni nadzor takođe uključuje radnje kao što su povlačenje proizvoda, vraćanje proizvoda i primena mera za zabranu prometa neusaglašenih proizvoda i/ili njihovo dovođenje u saglasnost.

Praćenje i sprovođenje usaglašenosti proizvoda sa relevantnim zakonodavstvom zavisi prvenstveno od efikasnih i efektivnih kontrola koje vrše nacionalni organi za tržišni nadzor.

U poslednjoj deceniji, na globalnom nivou se pokazalo da je ključ za poboljšanje njihovog funkcionisanja:

- Bolja koordinacija između različitih organa,
- Poboľšana koordinacija sa poslovanjima koja isporučuju proizvode i relevantnog organa za tržišni nadzor,
- Poboľšanje sledljivosti i ispitivanje o proizvodima koji nisu usaglašeni, i koji su uvezeni iz inostranstva,
- Dodeljivanje više resursa (radna snaga, infrastruktura, obuke) raspoređene za tržišni nadzor.

Ovo su razlozi zbog kojih je EU 2019. godine usvojila novu Uredbu (EU) 2019/1020 o nadzoru tržišta i usaglašenosti proizvoda. Ona je usvojena sa ciljem unapređenja i modernizacije postojećeg tržišnog nadzora. Njime su zamenjene odredbe o tržišnom nadzoru Uredbe (EZ) 765/2008 od 16. jula 2021. i poboľšane su posebno odredbe o tržišnom nadzoru, obaveze poslovanja, mehanizmi sledljivosti i zaštite.

Uredba (EU) 2019/1020 se primenjuje na 70 uredbi i direktiva koje usklađuju zahteve na nivou EU za neprehrambene proizvode radi zaštite potrošača, zdravlja i bezbednosti, životne sredine i drugih javnih interesa (svi pravni akti su identifikovani u Prilogu I Uredbe).

Uredba poboľšava prethodne odredbe, a posebno:

- Sprečavanjem neusaglašenosti kroz pružanje informacija o poslovanjima i zajedničkim aktivnostima sa njima,
- obezbeđivanjem efikasnijih sredstava za sprovođenje za adresiranje onlajn prodaje,
- kroz poboljšanu saradnju: između zemalja EU, između organa za tržišni nadzor i carinskih organa i kroz mrežu EU za usaglašenost proizvoda⁴.

Okvir za tržišni nadzor, uspostavljen Uredbom, dopunjuje i jača postojeće odredbe u zakonodavstvu Unije o usklađivanju, koje se odnose na obezbeđivanje usaglašenosti proizvoda i okvir za saradnju sa organizacijama koje zastupaju ekonomske operatere ili krajnje korisnike, tržišni nadzor proizvoda i kontrole na one proizvode koji ulaze na tržište Unije.

Međutim, u skladu sa principom *lex specialis*, Uredba se primenjuje samo ukoliko ne postoje posebne odredbe sa istim ciljem, prirodom ili dejstvom u zakonodavstvu Unije o usklađivanju. Relevantne odredbe ove uredbe ne treba da se primenjuju u oblastima pokrivenim posebnim odredbama, na primer onima definisanim za⁵:

- kozmetičke proizvode,
- medicinske proizvode.
- Vozila (motorna vozila).

Neke definicije koje su date u Uredbi (EZ) br. 765/2008 usklađene su sa definicijama datim u drugim pravnim aktima Unije i, po potrebi, odražavaju arhitekturu savremenih lanaca snabdevanja.

Nova uredba ima najveći uticaj na prodaje putem interneta koje prelazi granice EU-a. Do donošenja Uredbe, nisu bile uređene „B2C” prodaje gde se poslovanje nalazi van EU, a klijent u EU. To je zato što nije bilo pravnog lica zvanično odgovornog za usaglašenost proizvoda kupljenih van EU. Klijenti su viđeni kao „uvoznici“ i trebali su da se uvere da kupuju samo usaglašene proizvode na internetu. Međutim, u praksi, potrošači retko znaju šta je zapravo usaglašenost sa propisima i kako se može proveriti.

Međutim, od 16. jula 2021. godine, prodavci van EU treba da imaju ovlašćenog predstavnika u EU za prodaju proizvoda potrošačima u EU. Uredba o nadzoru tržišta utvrđuje pravila prema kojima će se pružalac ispunjavanja usluga smatrati odgovornim kada prodavac koji nije iz EU ne imenuje odgovorno lice. Stoga će kompanije poput Amazona trebati da obezbede da svi njihovi prodavci van EU imaju ovlašćenog predstavnika imenovanog unutar EU kako bi izbegli odgovornost (ili će im biti zabranjeno da stavljaju proizvode na tržište).

---

⁴ Bosna i Hercegovina je 2021. godine aplicirala za posmatrača na sastancima Mreže. Dobila je status posmatrača.

⁵ **NAPOMENA:** Grupe proizvoda date kao primer su sve u Prilogu 1 Uredbe. Oni su u delokrugu Uredbe, tako da njene odredbe treba da se primenjuju kada se radi o kozmetičkim proizvodima, medicinskoj opremi i vozilima. (Delimično) izuzeće se vrši ako postoje: „posebne odredbe sa istim ciljem, prirodom ili efektom u zakonodavstvu Unije o usklađivanju“. Ukoliko „posebne odredbe” ne obuhvataju sve što je obuhvaćeno ovom uredbom, treba ih kombinovati sa odredbama ove uredbe (npr. obaveza izrade Strategije za tržišni nadzor).

Uredba nudi nove sadržaje u poređenju sa prethodnom. Sadržaj koji uključuje dole navedene članove (i koji će trebati da se transponuju ako je cilj usklađivanje) koji nisu bili bio deo Uredbe 765:

- Obaveze ekonomskih operatera ... (član 4),
- Ovlašćeni predstavnik (član 5),
- Prodaja na daljinu (član 6),
- Informacija o ekonomskim operaterima (član 8),
- Zajedničke aktivnosti za promovisanje usaglašenosti (član 9),
- Osnivanje jedine kancelarije za vezu ... (član 10),
- Aktivnosti organa za tržišni nadzor (član 11),
- Nacionalna strategija za tržišni nadzor (član 13),
- Nadoknada troškova od organa za nadzor tržišta (član 15),
- Aktivnosti testiranja Unije (član 21), i
- Informacioni i komunikacioni sistem (član 34).

1.3 Objavljivanje Zakona br. 08/L-067 o inspekcijском nadzoru

U 2018. godini pokrenute su nove zakonske reforme u oblasti slobodnog kretanja robe/bezbednosti proizvoda. Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti iz 2011. godine zamenjen je Zakonom br. 06/L-041. Novi zakon je uveo mnoge nove odredbe u vezi sa telima za ocenjivanje usaglašenosti, a posebno u pogledu moći i nadležnosti inspekcijских organa. Kroz Uredbu (VRK) br. 24/2020 o grupama proizvoda koje su predmet inspekcijского nadzora, nadležnosti za različite grupe proizvoda su podeljena između različitih inspektorata.

Zakon br. 08/L-067 o inspekcijском nadzoru⁶ koji je objavljen u januaru 2022. godine definiše principe inspekcije, pravila organizacije inspekcijских organa u nadležnostima državne i opštinske uprave, pravila za koordinaciju i inspekcijiske delatnosti i inspekcijски postupak.

U članu 2. pruža rešenje da se posebnim zakonom kojim se uređuje inspekcijски nadzor u određenoj oblasti mogu pružati određene odredbe za različite aspekte inspekcijского postupka. Ako se pitanje koje se odnosi na inspekcijски nadzor nije uređeno posebnim zakonom, primenjuju se odredbe zakona.

Jedna od najvažnijih odredbi je član 12. koji utvrđuje odgovornosti Kancelarije inspektora:

- 1.1.rukovodi programom reforme inspekcija u Republici Kosovo,
- 1.2.podržava nadležna ministarstva, opštine, izvršne agencije ili regulatorne agencije o nadzoru učinka inspekcijских organa u njihovim okrilju;
- 1.3.koordinira i podržava aktivnosti inspekcijских organa sa krajnjim ciljem smanjenja administrativnog tereta po nadzirani subjekat, uključujući i koordiniranje zajedničkih

---

⁶ Zakon je usvojila Skupština i objavljen je u Službenom listu 18. januara 2022. godine i stupio je na snagu 15 dana nakon objavljivanja.

inspekcija na terenu od strane inspekcijskih organa, kad Vlada odobri tematske inspekcijske nadzore;

- 1.4.daje mišljenja o godišnjim planovima inspekcijskih organa, koje usvajaju relevantna ministarstva ili opštine;
- 1.5.razvija i usvaja opšte smernice i metode za procenu rizika, planiranje i koordinaciju inspekcijskih nadzora, dokumentovanje inspekcijskih aktivnosti i izveštavanje;
- 1.6.usvaja opšte smernice o pokazateljima učinka inspekcijskih aktivnosti koje mere njihovu efikasnost;
- 1.7.sastavlja opšti godišnji izveštaj o inspekcijskim nadzorima koje sprovode svi inspekcijski organi i isti podnosi na usvajanje Vladi Republike Kosovo;
- 1.8.daje mišljenje o zakonskim i podzakonskim inicijativama u oblasti inspekcija, preduzetih od strane vlade na osnovu načela i pravila određenih ovim zakonom;
- 1.9.stvara i održava platformu elektronskih inspekcijskih nadzora, koja služi za planiranje i koordinaciju inspekcijskih nadzora, razmenu informacija između inspekcijskih organa i javno informisanje;
- 1.10. vodi ažurirani spisak svih inspektora na dužnosti u svakom inspekcijskom organu, te je objavljuje na centralnoj veb stranici inspekcije u skladu sa važećim zakonodavstvom;
- 1.11. vodi ažurirani registar svih inspekcijskih organa koji vrše inspekcijski nadzor na Kosovu i njihovih inspekcijskih funkcija u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonima.

Od suštinskog značaja je da sastavljači novog Zakona o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda pridržavaju odredaba novog Zakona o inspekcijskim nadzorima i da nastoje da obezbede da neće biti štetnih posledica po koherentan sistem tržišnog nadzora usaglašenosti i bezbednosti neprehrambenih proizvoda.

U okviru reforme inspekcijskih nadzora koja proizilazi iz Zakona o inspekcijskom nadzoru, biće restrukturirano postojeće Koordinaciono telo za nadzor tržišta i ovo telo će ostati u budućem zakonodavstvu o usaglašenosti proizvoda i vodiće ga generalni inspektor (GI). Takođe, „Jedinstvena kancelarija za vezu“ koja će biti uspostavljena u skladu sa novom zakonom biće smeštena u okviru Kancelarije generalnog inspektora.

Kancelarija generalnog inspektora je takođe odgovorna za uspostavljanje elektronskog inspekcijskog sistema (u razvoju sa određenim zakašnjenjem) koji će olakšati inspekcijski nadzor i aktivnosti inspektora. Istovremeno će omogućiti klasifikaciju i generisanje podataka u realnom vremenu. Postojeća platforma RAPEX-Kosova (*Brza razmena informacija o opasnim proizvodima*) kojom upravlja Tržišna inspekcija, ubuduće biće osvežena i ažurirana novim podacima koji će biti integrisani u okviru ove platforme. Isto važi i za ICSMS (Informacioni i komunikacioni sistem tržišnog nadzora) koji se zahteva prema Uredbi (EU) 2019/1020 da se koristi za čuvanje podataka o inspekcijskim aktivnostima u vezi sa usaglašenošću proizvoda.

1.4 Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti suviše je uzak da bi se koristio za transpoziciju Uredbi (EU) 2019/1020 i 2019/515

EU je uređivala širok horizontalni okvir za nadzor usaglašenosti tržišta sa pravnim osnovom od 70 akata koji pokrivaju određene grupe proizvoda, kao što se može videti u Prilogu 1 Uredbe (EU) 2019/1020.

Ako uporedimo ovaj delokrug sa delokrugom zakonodavstva o proizvodima Kosova, videćemo sledeću listu pokrivenih oblasti. Ona sadrži najmanje sledeće primarne zakone Kosova:

- Zakon br. 06/L-041 o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti,
- Zakon br. 04-L-197 o hemikalijama,
- Zakon br. 06/L-037 o metrologiji,
- Zakon br. 04-L-109 o elektronskim komunikacijama,
- Zakon br. 03/L-025 o zaštiti životne sredine,
- Zakon br. 04/L-060 o otpadu,
- Zakon br. 05/L-132 o vozilima,
- Zakon br. 04/L-179 o drumskom transportu,
- Zakon br. 06/L-033 o građevinskim proizvodima,
- Zakon br. 06/L-031 o opremi pod pritiskom,
- Zakon br. 06/L-079 o energetske efikasnosti,
- Zakon br. 04/L-190 o medicinskim proizvodima i opremi,
- Zakon br. 04/L-012 o zaštiti od požara,
- Zakon br. 04/L-022 o civilnoj upotrebi eksploziva.

Jasno je da je Uredba (EU) 2019/1020 preširoka da bi se transponovala kao poglavlje primarnog zakona koje se bavi samo nekim grupama proizvoda obuhvaćenih Uredbom. Postoji suštinska potreba za primarnim zakonom nezavisnog opšteg okvira za pravila tržišnog nadzora, koji bi na isti način uključivao sve proizvode obuhvaćene velikim brojem gore opisanih materijalnih zakona.

1.5 Potreba za osnivanjem novih organizacionih jedinica i priprema za ulazak u horizontalne sisteme EU

a) Republika Kosovo, kao i svaka zemlja članica, određuje **jedinstvenu kancelariju za vezu**. Jedinstvena kancelarija za vezu biće najmanje odgovorna za predstavljanje koordinisane pozicije organa za tržišni nadzor i carinskih organa i za saopštavanje nacionalnih strategija u skladu sa Uredbom. Jedinstvena kancelarija za vezu takođe olakšava saradnju između organa za tržišni nadzor u različitim zemljama članicama. Granični prelazi su najprikladnije mesto za otkrivanje opasnih i/ili neusaglašenih proizvoda (uključujući proizvode na kojima je CE znak pogrešno ili lažno stavljen) pre nego što se proizvodi stave na tržište.

b) Postoje i drugi preduslovi za sprovođenje zahteva Uredbe 1020 i 515 kada Kosovo uđe u EU. Nacionalne uprave treba da uspostave institucije i postupke u skladu sa:

- Uredbom (EU) 2018/1724 o uspostavljanju **jedinog digitalnog prolaza** za obezbeđivanje pristupa informacijama, postupcima, uslugama podrške i rešavanja problema,
- Preporukama Komisije 2013/461/EU o principima koji uređuju **SOLVIT**.

c) Za domaće tržište robe važno je da poslovanja, posebno MSP, mogu dobiti pouzdane i specifične informacije o važećem zakonu u određenoj zemlji članici. **Kontakt tačke proizvoda** treba da imaju važnu ulogu u olakšavanju komunikacije između nacionalnih organa i ekonomskih operatera distribuiranjem informacija o specifičnim pravilima o proizvodima i načinu na koji se primenjuje princip uzajamnog priznavanja na teritoriji njihove zemlje. Stoga, važno je povećati ulogu kontakt tačaka za proizvode kao primarne pružaoce informacija o svim pravilima koja se odnose na proizvode, uključujući nacionalna tehnička pravila koji su obuhvaćena uzajamnim priznavanjem.

Tabela 3: Drvo problema koje predstavlja glavni problem, njegove uzroke i efekte

Glavni problem	Nedostatak usklađivanja novog zakonodavstva EU o nadzoru tržišta, nakon reformi iz 2019. godine i nedostatak koherentnosti nacionalnog sistema inspeksijskog nadzora nakon usvajanja Zakona br. 08/L-067 o inspeksijskom nadzoru, koji se odnose na neophodnost uređenja zakonskog okvira u oblasti nadzora usaglašenosti proizvoda, koji je samo delimično uređen Zakonom o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti.
Uzroci	Odredbe važećeg zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti (deo tržišnog nadzora) su nedovoljne da pokriju nove obaveze za ekonomske operatere, prodaju na daljinu, zajedničke aktivnosti za promovisanje usaglašenosti proizvoda i nadzor tržišta, nedostatak koordinacije koja će se realizovati kroz jedinstvenu kancelariju za vezu, nedostatak nacionalne strategije za tržišni nadzor onemogućava sprovođenje okvirnog zakonodavstva u oblasti usaglašenosti neprehrambenih proizvoda.
Efekti	<p>Nedostatak reforme zakonodavstva o nadzoru tržišta proizvoda i njena povezanost sa drugim pravnim aktima (<i>tehnička pravila za proizvode</i>) ometao je efikasni inspeksijski nadzor usaglašenosti proizvoda na tržištu.</p> <p>Nepokrivenost ekonomskih operatera uključenih u elektronsku trgovinu.</p> <p>Netačan opis nadležnosti inspeksijskih organa, uključujući grupe proizvoda koje oni pokrivaju, doveo je do izbegavanja nadzora, proizvoda koji nisu</p>

	usaglašeni sa osnovnim zahtevima i zahtevima standarda koji pokrivaju relevantne proizvode.
	Nepotpuna pokrivenost zakonodavstva u neusklađenoj oblasti rezultirala je neusaglašenim proizvodima i ograničenjima u trgovini.
	Nedostatak potrebnih organizacionih jedinica za sprovođenje pravila usklađenih sa zakonodavstvom EU-a.

Tabela 4: Pregled zainteresovanih strana na osnovu definicije problema

Naziv zainteresovanih strana	Uzrok (ci) kojim/a su povezane zainteresovane strane	Efekat (ti) kojim/a su povezane zainteresovane strane	Način na koji su zainteresovane strane povezane sa ovim uzrocima ili posledicama
KP/Generalni inspektor/	Netačan opis nadležnosti inspeksijskih organa, uključujući grupe proizvoda	Neefikasan nadzor tržišta	Direktan
Centralni inspektorat za tržišni nadzor/MIPT	Nedostatak reforme zakonodavstva o nadzoru tržišta proizvoda i njena povezanost sa drugim pravnim aktima (<i>tehnička pravila za proizvode</i>)	Neefikasan nadzor tržišta i neusaglašenih proizvoda na tržištu	Direktan
Carina Kosova/MF	Kratak rok za tretiranje proizvoda (samo 3 dana)	Nemogućnost otklanjanja formalnih nedostataka od strane ekonomskih operatera zbog kratkog roka	Direktan
MŽSPPI	Nedostatak usklađivanja zakonskih odredbi	Neefikasan nadzor tržišta i neusaglašenih proizvoda na tržištu	Direktan i indirektan
MZ	Nedostatak usklađivanja zakonskih odredbi	Neefikasan nadzor tržišta i neusaglašenih proizvoda na tržištu	Direktan i indirektan
ME	Nedostatak usklađivanja zakonskih odredbi	Neefikasan nadzor tržišta i neusaglašenih proizvoda na tržištu	Direktan i indirektan

MUP	Nedostatak usklađivanja zakonskih odredbi	Neefikasan nadzor tržišta i neusaglašenih proizvoda na tržištu	Direktan i indirektan
RAEPK	Nedostatak usklađivanja zakonskih odredbi	Neefikasan nadzor tržišta i neusaglašenih proizvoda na tržištu	Direktan i indirektan

Poglavlje 2: Ciljevi

Tabela 5: Relevantni ciljevi Vlade

Opšti cilj	Naziv relevantnog planskog dokumenta
Unapređenje funkcionisanja sistema tržišnog nadzora u cilju smanjenja broja neusaglašenih proizvoda na domaćem tržištu.	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (2022-2026)
Strateški cilj – Dalje usklađivanje zakonskog i institucionalnog okvira u oblasti tržišnog nadzora i zaštite potrošača.	Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (2022-2026), Blok 3: Poglavlje 1: Evropski standardi - Usklađivanje zakonodavstva Kosova sa pravnim tekovinama EU-a, Srednjoročne mere transpozicija Uredbe 2019/1020 i Uredbe 2019/515.
Specifični ciljevi: 1. Odredbe za inspekcijски nadzor usaglašenosti i bezbednosti proizvoda usklađene sa pravnim tekovinama EU-a, koje se primenjuju na sve neprehrambene proizvode; 2. Uspostavljanje funkcionalnog i održivog sistema organa za tržišni nadzor; 3. Povećanje saradnje između ekonomskih operatera i organa za tržišni nadzor u podizanju nivoa usaglašenosti i bezbednosti proizvoda na tržištu; 4. Podizanje svesti poslovanja i potrošača/krajnjih korisnika o usaglašenosti i bezbednosti proizvoda;	Specifični ciljevi su rezultat analize urađene za potrebe ovog Koncept dokumenta.

5. Podsticanje korišćenja tehničkih standarda za postizanje visokog nivoa bezbednosti i usaglašenosti proizvoda.	
--	--

Poglavlje 3: Opcije

Da bi se razradio glavni problem identifikovan i analiziran u ovom konceptu, u nastavku su predstavljene tri moguće opcije:

1. „Bez promena“, prema kojoj bi se trenutno stanje, a shodno tome i prikazane poteškoće nastavile u praksi (**Opcija 1**).
2. Usvajanje izmenjenog Zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti i unapređenje njegove primene (**Opcija 2**).
3. Usvajanje novog Zakona o inspekcijском nadzoru usaglašenosti proizvoda (**Opcija 3**).

3.1: Opcija „Bez promena“

Održavanje teksta važećeg Zakona br. 06/L-41 o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti (poglavlje za *Tržišnu inspekciju*) bi značilo da je Republika Kosovo odlučila da ne prati promene predstavljene na nivou EU za jačanje rada inspektorata čiji je zadatak sprovođenja tehničkih uredbi koje pokrivaju bezbednost i druge zahteve proizvoda koji se stavljaju na tržište.

Uredba (EU) 2019/1020 o nadzoru tržišta i usaglašenosti proizvoda objavljena je nakon usvajanja Zakona br. 06/L-041, u cilju poboljšanja i modernizacije postojećeg tržišnog nadzora. Ona je zamenila je odredbe o tržišnom nadzoru Uredbe (EZ) 765/2008 i unapredila ih posebno odredbama o organizaciji tržišnog nadzora, obavezama ekonomskih operatera, sledljivosti proizvoda i korišćenju elektronskih baza podataka u radu inspekcijских organa.

Uredba (EU) 2019/1020 se primenjuje na 70 uredbi i direktiva koje usklađuju zahteve na nivou EU-a za neprehrambene proizvode radi zaštite potrošača, zdravlja i bezbednosti, životne sredine i drugih javnih interesa (svi pravni akti su identifikovani u Prilogu I Uredbe – kopirana u Prilogu 2 ovog dokumenta). Uredba unapređuje prethodne odredbe posebno:

- sprečavanjem neusaglašenosti kroz pružanje informacija o poslovanjima i zajedničkim aktivnostima sa njima,
- obezbeđivanjem efikasnijih sredstava sprovođenja za dresiranje prodaje putem interneta,
- kroz poboljšanu saradnju: između zemalja EU, između organa tržišnog nadzora i carinskih organa i kroz mrežu za usaglašenost proizvoda u EU.

Uredba (EU) 2019/515 je usvojena nakon što su pravila za neusklađenu oblast imala neke nedostatke, pa ih je trebalo revidirati i ojačati. Uredba ima za cilj da uspostavi jasne postupke za obezbeđivanje slobodnog kretanja robe kojom se legalno trguje u drugoj zemlji članici i da obezbeđuje da se slobodno kretanje može ograničiti samo kada zemlje članice imaju legitimne osnove od javnog interesa za to i da je ograničenje razumno i srazmerno.

Za domaće tržište robe važno je da poslovanja, posebno MSP, mogu dobiti pouzdane i specifične informacije o važećem zakonu u određenoj zemlji. **Kontakt tačke proizvoda** treba da imaju važnu ulogu u olakšavanju komunikacije između nacionalnih organa i ekonomskih operatera distribuiranjem informacija o specifičnim pravilima o proizvodima i načinu na koji se primenjuje princip uzajamnog priznavanja na teritoriji njihove zemlje.

Postoje i drugi preduslovi za sprovođenje svih zahteva Uredbe 1020 i 515 kada Republika Kosovo uđe u EU. Nacionalne uprave treba da uspostave institucije i postupke u skladu sa:

- Uredbom (EU) 2018/1724 o uspostavljanju jedinog digitalnog prolaza za obezbeđivanje pristupa informacijama, postupcima, uslugama podrške i rešavanja problema,
- Preporukama Komisije 2013/461/EU o principima koji je uređuju.

Sa stanovišta koherentnosti nacionalnog pravnog poretka, nepromenjeni Zakon br. 06/L-41 ne bi dopunio i ne bi bio u potpunosti koherentan sa Zakonom br. 06/L-067 o inspekcijском nadzoru. Posebno, odredbe o potrebama za koordinacijom rada nadležnih inspektorata (i koja institucija ima za dužnost koordinaciju) izazvale bi potrebu za pojašnjenjem.

Odabirom opcije 1, „Bez promena“ usporio bi se napredak Kosova u daljem usklađivanju zakonodavstva, u skladu sa članom 80. SSP-a u izgradnji efikasnog nadzora usklađenosti i bezbednosti proizvoda, koje utiče na društvenu klimu i ekonomski rast. Dodatna potreba za usklađivanjem sa novim Zakonom o inspekcijском nadzorom i nedostaci identifikovani u postojećem Zakonu negativno bi uticali na razumevanje i sprovođenje drugih povezanih zakona koji su izrađeni nakon ovog zakona i što je najvažnije, celokupan sistem Kosova za sprovođenje zakonodavstva o neprehrambenim proizvodima bi ostao netransparentan i nekoherentan.

3.2: Opcija 2 - Usvajanje izmenjenog Zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti i unapređenje njegove primene

Opcija 2 razmatra mogućnosti za otklanjanje glavnih nedostataka sistema tržišnog nadzora, dakle izmene postojećeg zakona. Time bi se obezbedila primena zakona usklađenog sa najnovijim pravnim tekovinama EU i primena zakona preko sudova koji bi bili u mogućnosti da koriste jurisprudenciju Evropskog suda pravde. Time bi se takođe omogućile kontinuirane ažurirane obuke za inspektore i kampanje podizanja svesti usmerene na poslovnu zajednicu, kao i na potrošače/krajnje korisnike.

Ovaj pristup nije bez mana jer je EU uređivala širok horizontalni okvir za nadzor usaglašenosti proizvoda sa pravnim osnovom za 70 akata koji pokrivaju određene grupe proizvoda, kao što se može videti u Prilogu 1 Uredbe EU 2019/ 1020.

Ako uporedimo ovaj delokrug sa delokrugom zakonodavstva o proizvodima Kosova, videćemo sledeću listu pokrivenih oblasti. Ona sadrži najmanje sledeće primarne zakone Kosova:

- Zakon br. 06/L-041 o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti,
- Zakon br. 04-L-197 o hemikalijama,
- Zakon br. 06/L-037 o metrologiji,
- Zakon br. 04-L-109 o elektronskim komunikacijama,
- Zakon br. 03/L-025 o zaštiti životne sredine,
- Zakon br. 04/L-060 o otpadu,
- Zakon br. 05/L-132 o vozilima,
- Zakon br. 04/L-179 o drumskom transportu,
- Zakon br. 06/L-033 o građevinskim proizvodima,
- Zakon br. 06/L-031 o opremi pod pritiskom,
- Zakon br. 06/L-079 o energetske efikasnosti,
- Zakon br. 04/L-190 o medicinskim proizvodima i opremi,
- Zakon br. 04/L-012 o zaštiti od požara,
- Zakon br. 04/L-022 o civilnoj upotrebi eksploziva.

Jasno je da je Uredba (EU) 2019/1020 preširoka da bi se transponovala kao poglavlje primarnog zakona koje se bavi samo nekim grupama proizvoda obuhvaćenih Uredbom. Postoji suštinska potreba za primarnim opštim nezavisnim zakonom o pravilima tržišnog nadzora, koji bi na isti način pokrивao sve proizvode obuhvaćene velikim brojem gore opisanih materijalnih zakona.

3.3: Opcija 3 - Usvajanje novog Zakona o inspekcijском nadzoru usaglašenosti proizvoda

Odabir opcije 3 bi olakšao i podržao napredak Kosova u daljem usklađivanju zakonodavstva, u skladu sa članom 80. SSP-a u izgradnji efikasnog nadzora usaglašenosti i bezbednosti proizvoda. Uzimajući kao osnov odredbe koje se nalaze u različitim zakonima ili podzakonskim aktima pomenutim u opciji 2, koje pokrivaju različite grupe proizvoda, su u suprotnosti jedna sa drugom i takođe mogu imati protivrečnosti u okviru istog pravnog akta. Takve protivrečnosti uzrokuju nekoherentnost i pravnu nesigurnost. Stoga, treba ih ujediniti što je više moguće. Definicije koje se primenjuju u ovom zakonu i uslovi koje ovaj zakon definiše moraju biti tačno formulisani. Regulatorni organ (MIPT) treba da pažljivo prati strukturu predloženu za novi zakon i mehanizme opisane u Poglavlju 1, ne dozvoljavajući odstupanja. Jasno formulisanje u novom zakonu treba da objasni kako će se ova pitanja razraditi i rešavati i ko su novi akteri odgovorni za primenu novog zakonodavstva.

Kada su nedostaci i nekoherentnosti postojećeg regulatornog okvira uzrok problema, kao u ovom slučaju, izrada novog horizontalnog pravnog akta je preporučena opcija za rešavanje problema. Analiza problema jasno pokazuje da je nedostatak adekvatnog zakona pravi uzrok problema. Štaviše, analiza pokazuje da se problem ne može rešiti prilagođavanjem postojećeg zakonskog okvira. Ovo pitanje je detaljno opisano u Akcionom planu: Transpozicija i sprovođenje: Uredbe EU 2019/1020 o nadzoru tržišta i usaglašenosti proizvoda i Uredbe EU 2019/515 o uzajamnom priznavanju robe, usvojene Odlukom br. 19/89, od 20.07.2022. godine od strane Vlade Republike Kosovo.

U cilju potpunog usklađivanja sa Uredbom (EU) 2019/1020, regulatorni organ treba da razmotri mogućnost donošenja „Zakona o inspeksijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda“ uspostavljajući koherentan pristup i usklađivanje odredbi sa novim Zakonom o inspeksijskom nadzoru, kojim će se uspostaviti horizontalni pravni okvir za inspeksijski nadzor usaglašenosti proizvoda. Horizontalna priroda osnovnih pravnih akata (više od 15 osnovnih zakona Kosova za grupe neprehrambenih proizvoda će biti pokrivena) zahteva poseban zakon o nadzoru tržišta proizvoda⁷ koji uspostavlja horizontalni okvir za inspeksijski nadzor usaglašenosti proizvoda.

U okviru opcije 3, MIPT treba da u kontinuitetu organizuje obuke i druge aktivnosti za nadležne inspektore i druge državne službenike. To važi i za privredne komore, koje zastupaju interese poslovanja, ali i za udruženja potrošača.

Treba ponoviti da bi efekat obuka i kampanja podizanja svesti bio ograničen bez novog zakona. Iako se vrše poboljšanja u postojećem zakonu (opcija 2), i dalje bi bile potrebne obuke i kampanje podizanje svesti. Međutim, njihov uticaj bi bio efikasniji sa novim Zakonom o inspeksijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda.

Stoga, **Opcija 3** predstavljena kao odgovarajuća opcija politike za razmatranje glavnog problema identifikovanog u ovom dokumentu, odnosno, zahteva za jednoobrazno usklađivanje zakonodavstva EU-a za primenu i stavljanje na snagu tehničkih uredbi u punom delokrugu Uredbe (EU) 2019/ 1020. To će biti urađeno definisanjem nadležnosti nadležnih inspektorata za nadzor različitih grupa neprehrambenih proizvoda i istovremeno unapređenjem i modernizacijom sistema tržišnog nadzora na transparentan i koherentan način.

Pozivajući se na dokument „Akcionni plan: Transpozicija i sprovođenje: Uredbe EU 2019/1020 o nadzoru tržišta i usaglašenosti proizvoda i Uredbe EU 2019/515 o uzajamnom priznavanju robe, usvojen Odlukom Vlade Republike Kosovo br. 19/89, od 20.07.2022. godine“, nadležnosti inspektorata u odnosu na proizvode koje nadziru su podeljene na sledeći način:

„Centralni inspektorat za tržišni nadzor vrši inspeksijski nadzor u vezi sa sprovođenjem zakona i drugih akata koji se odnose na:

- ispunjavanje standarda robe i usluga nakon njihovog stavljanja na tržište,
- bezbednost proizvoda na tržište,

---

⁷ U cilju postizanja koherentnosti sa Zakonom br. 08/L-067 o inspeksijskom nadzoru, preporučeni naziv primarnog zakona bi bio „Zakon o inspeksijskim nadzorom usaglašenosti proizvoda“.

- zaštitu potrošača.

Može se jasno videti da je Zakonom uređeno da usaglašenost i bezbednost svih proizvoda na tržištu treba nadgledati Tržišna inspekcija. To znači da je Kosovo 2010. godine odlučilo da ima striktan centralizovani nadzor industrijskih proizvoda koji su stavljeni na tržište Republike Kosovo. Međutim, analiza izvršnih ovlašćenja pre pripreme i usvajanja Uredbe (K RK) br. 24/2020 o grupama proizvoda koje podležu inspekcijском nadzoru, pokazale su sasvim drugačiju situaciju. Prema nalazima, situacija je bila kao što je prikazano u nastavku (najvažnije nadležnosti):

- Električni uređaji (Tržišna inspekcija),
- Mašine (Tržišna inspekcija),
- Oprema pod pritiskom (Inspektorat za energiju),
- Motorna vozila (Ministarstvo infrastrukture, Odeljenje za vozila),
- Radio uređaji (RAEPK),
- Eksploziv za civilnu upotrebu i pirotehnička sredstva (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Odeljenje za javnu bezbednost, Inspektorat),
- Građevinski proizvodi (Tržišna inspekcija na tržište, Građevinska inspekcija na građevinskim radovima),
- Farmaceutska i medicinska oprema (Farmaceutski inspektorat),
- Proizvodi koji se odnose na energiju – eko-dizajn i etiketiranje energije (Energetski inspektorat),
- Hemikalije (Inspektorat za zaštitu životne sredine),
- Žičare i rekreativni čamci (Ministarstvo infrastrukture, Inspektorat za infrastrukturu),
- Kozmetika (Farmaceutski inspektorat)
- Proizvodi u okviru zahteva opšte bezbednosti proizvoda (Tržišna inspekcija, osim lažnih proizvoda i proizvoda koji dolaze u kontakt sa ljudskom kožom i/ili hranom i predstavljaju opasnost po zdravlje i bezbednost ljudi, a za koje nadležna sanitarna inspekcija).

Postojeće Koordinaciono telo za nadzor tržišta treba da ostane u budućem zakonodavstvu o usaglašenosti proizvoda uz učešće GP-a kao predsednika. Obe strane su se saglasile da se jedinstvena Kancelarija za vezu uspostavi u okviru Kancelarije generalnog inspektora, koja će obavljati svoje dužnosti za vezu kao jedinica zadužena za saradnju između organa tržišnog nadzora i Carine i razmenu informacija za inspekcijske poslove.

Postojeća elektronska platforma RAPEX-Kosova i ICSMS (Informacioni i komunikacioni Sistem) koji predstavlja zahtev iz Uredbe (EU) 2019/1020, funkcionisaće u skladu sa tačkom 1.3 ovog Koncept dokumenta.

Vlada Republike Kosovo preko regulatornih organa treba da ima u vidu da će se takođe predstaviti obaveza i za osnivanje Kosovskog centra **SOLVIT** pre članstva u EU i da na vreme počinje pripreme. Druga važna stvar je da se Centar smesti u odgovarajuću instituciju koja je dobro povezana i uticajna. „Trgovina i usluge“ nisu najvažnija ni najveća oblast rada Centra. U fokusu njegovog rada su više oblasti priznavanja profesionalnih kvalifikacija, prava boravka, porodičnih davanja i penzijskih prava.

Regulatorni organi treba da imaju u vidu da će imati obavezu da uspostave sistem **Jedinstvenog digitalnog prolaza Kosova** (SDG) i imenuju nacionalnog koordinatora pre članstva u EU, i da na vreme počinju pripreme. Druga važna stvar je uspostavljanje koordinacije JDP sistema u odgovarajuću instituciju koja je dobro povezana i ima uticaj na vlasti. „Prava/roba potrošača“ nije jedina važna ili značajna oblast rada Centra. Postoje i oblasti penzija, obrazovanja, zapošljavanja i zdravstvene zaštite koje su u fokusu JDP sistema i njegovih mrežnih portala.

Poglavlje 4: Identifikacija i procena budućih uticaja

U sledećoj tabeli su navedeni najznačajniji uticaji koji su identifikovani. Prilozi 1 do 4 prikazuju procenu svih ekonomskih, društvenih i ekoloških uticaja, ali i uticaja na osnovna prava. Ovi uticaji su prikazani u Priručniku za razvoj Koncept dokumenata. Četiri priloga takođe ukazuju na procenu značaja različitih uticaja i željeni nivo analize.

Tabela 6 Najvažniji uticaji identifikovani prema kategoriji uticaja

Kategorija mogućih uticaja	Opcija 1	Opcija 2	Opcija 3
Ekonomski uticaji	Negativan uticaj jer tržište nije u potpunosti funkcionalno	Ograničen uticaj, relativno malo poboljšanje efikasnosti nepromenjenog sistema.	Povećanje efikasnosti tržišnog nadzora potrošačkih proizvoda daje pozitivan signal za ekonomiju.
Društveni uticaji	Prava individualnih i porodičnih potrošača ometa <i>status quo</i> , koji nije na zahtevanom nivou.	Prava individualnih i porodičnih potrošača su neznatno poboljšana boljim sprovođenjem, koje još uvek nije na zahtevanom nivou.	Prava individualnih i porodičnih potrošača poboljšaju se boljom primenom jasnijih pravila koja su na potrebnom nivou.

Ekološki uticaji	Bez uticaja	Manji uticaj	Pozitivan uticaj
Uticaji na administrativno opterećenje	Administrativno opterećenje ostaje nepromenjeno u <i>status quo</i> u pogledu organizacije nadzora proizvoda na tržištu.	Administrativno opterećenje ostaje nepromenjeno u <i>status quo</i> u pogledu organizacije nadzora proizvoda na tržištu.	Administrativno opterećenje je smanjeno zbog poboljšane organizaciji nadzora proizvoda na tržištu.
Uticaj na MSP	Bez uticaja na MSP	Nedovoljan uticaj na MSP u eliminisanju nefer trgovinskih praksi.	Pozitivan uticaj na MSP zbog poboljšanja organizacije i sprovođenja nadzora proizvoda na tržištu eliminisanjem nefer trgovinskih praksi.
Uticaj na budžet	Opcija 3 ima ograničene budžetske troškove i utiče na godišnji budžet Kosova.		

4.1: Izazovi sa prikupljanjem podataka

Prilikom izrade ovog Koncept dokumenta nije bilo poteškoća u pogledu prikupljanja podataka i drugih relevantnih informacija. Radna grupa je za osnovu uzela sve nalaze i preporuke date u „Akcionom planu: Transpozicija i sprovođenje Uredbe EU 2019/1020 o nadzoru tržišta i usaglašenosti proizvoda i Uredbe EU 2019/515 o uzajamnom priznavanju robe, usvojene Odlukom Vlade Republike Kosovo br. 19/89, od 20.07.2022. godine“.

Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije

U skladu sa Uredbom 05/2016 o minimalnim standardima za proces javnih konsultacija, ovaj proces se sprovodi kroz različite metode, uključujući i Elektronsku platformu za javne konsultacije i kroz direktne sastanke sa zainteresovanim stranama, sa svim institucijama i kategorijama društva, bilo da se radi o visokog nivoa interesovanja ili onih koji mogu da daju njihov doprinos razmatranju opcija. Važan doprinos mogu da daju sve kategorije poslovanja, institucije Kosova koje služe poslovanjima i potrošačima, privredne komore sa članovima iz redova poslovanja i stručnjaci iz različitih međunarodnih projekata za tehničku pomoć.

Tabela 7: Pregled aktivnosti komunikacije i konsultacija koje su realizovane za Koncept dokument

Proces konsultacija ima u cilju:						
<ul style="list-style-type: none"> - Da uzima sva gledišta strana koje su bile i koje su uključene u sprovođenje postojećeg zakona, počev od problema, efekata koji su nastali u praksi kao i izmena koje treba uključiti za izmene i dopune zakona. 						
Glavni cilj	Ciljna grupa	Aktivnost	Komunikacija/ Obaveštavanje	Vremenski rok	Budžet	Odgovorno lice
Sastanak u okviru institucije	Izbor članova radne grupe	Finalizacija prvog nacrt Koncept dokumenta	Komunikacija putem elektronske pošte za organizovanje sastanaka	Decembar 2022		Gurakuq Kastrati
Sastanci radne grupe za izradu Koncept dokumenta	Članovi radne grupe za izradu Koncept dokumenta	Radna grupa razmatra prvi nacrt Koncept dokumenta	Komunikacija putem elektronske pošte za organizovanje sastanaka	21.07.2022 14.09.2022 03.11.2022 04.11.2022 05.11.2022		

Sastanak otvoren za sve zainteresovane strane	Sve zainteresovane strane	Javni skup za predstavljanje prvog nacrt Koncept dokumenta	Komunikacija putem internet stranice ministarstva, saopštenja za javnost i elektronske pošte	xx.yy.2022		
Preliminarne međuministarske konsultacije	Ministarstva i relevantne resorne agencije	Prvi kompletan nacrt je distribuiran	Komunikacija putem elektronske pošte; nacrt je na najmanje dva jezika	11 Januar 2023 – 01 Februara 2023		
Javne konsultacije	Sve zainteresovane strane	Objavljivanje konsultacija na portalu za javne konsultacije	Objavljivanje na internet stranici; obaveštenja putem e-maila i društvenih mreža	03 Mart 2023- 24 Mart 2023		
Sastanak Radne grupe	Članovi Radne grupe	Finalizacija Koncept dokumenta	Dostavljanje Koncept dokumenta na usvajanje u Vladi	16.02.2023 22.02.2023		

Poglavlje 6: Upoređivanje opcija

Uzimajući u obzir da su opcije detaljno predstavljene u Poglavlju 3, ovaj deo će se ukratko baviti prednostima i nedostacima opcija u kontekstu. Opcija „Bez promena“ nije prihvatljiva jer je promenjeno relevantno zakonodavstvo EU-a.

Radnje u okviru Opcije 2 poboljšaju sprovođenje izmenjenog Zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti, ali je njihova efikasnost neadekvatna jer Zakon ne obuhvata sve grupe proizvoda koje pokriva Uredbe (EU) 2019/1020 i 2019/515.

Stoga, *opcija 3 ostaje najprikkladnija opcija za povećanje šansi za bolje uređenje i sprovođenje tržišta neprehrambenih proizvoda.*

6.1: Upoređivanje tri opcija

Da bi se razradio problem predstavljen u ovoj analizi, razmatrane su tri opcije:

- opcija bez promena, prema kojoj će se trenutno stanje, a samim tim i poteškoće nastale u praksi, nastaviti;
- opcija promena u sprovođenju postojećeg izmenjenog Zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti;
- sledi treća opcija koja uključuje velike zakonske izmene kao što je izrada Zakona o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda u cilju poboljšanja koordinacije rada između inspektorata i carinskih organa, pojačan nadzor trgovine putem interneta, podsticanje ekonomskih operatera na zajedničke aktivnosti sa organima za tržišni nadzor da identifikuju opasne i neusaglašene proizvode na tržištu i da preduzmu odgovarajuće mere za otklanjanje formalnih nedostataka ili korektivne mere – obično uklanjanjem ili povlačenjem proizvoda sa tržišta.

Tabela 8 Upoređivanje opcija

	Metoda upoređivanja: Više-kriterijumska analiza (VKA)		
Opcije	Opcija 1: Bez promena	Opcija 2: Poboljšanje sprovođenja izmenjenog ZTZPOP-a ⁸	Opcija 3: izrada Zakona o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda
Relevantni pozitivni rezultat	Nema dodatnih troškova za povećanje efikasnosti	Povećanje aktivnosti inspektora i podizanje svesti potrošača o visokom nivou	Otkrivaju se i povlači sa tržišta veći broj neusaglašenih ili opasnih proizvoda -

⁸ Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti

	podizanja svesti o sistemu bezbednosti proizvoda – ali pravila nisu ažurirana.			bezbednosti pojedinih grupa neprehrambenih proizvoda.			koherentan sistem inspekcijskih nadzora za sve grupe neprehrambenih proizvoda.		
Relevantni negativni rezultati	I dalje postoje zakonski nedostaci ne neefikasno sprovođenje zakona			Bolje sprovođenje zakona u odnosu na opciju <i>status quo</i> ; međutim, izmenjeni zakon ne pokriva sve grupe neprehrambenih proizvoda			Minimalni negativan rezultat ako je primena ažuriranih pravila neefikasna		
Relevantni troškovi	Nema dodatnih troškova			Dodatni finansijski troškovi uz poboljšana ograničena pravila i sprovođenje			Dodatni finansijski troškovi uz poboljšana ograničena pravila i sprovođenje		
Procena očekivanog uticaja na budžet	Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 1	Godina 2	Godina 3
				x	x	X	x	x	x
Zaključak	Nema koristi i nema troškova			Pruža male pozitivne koristi sa većim troškovima			Pruža veće koristi sa prikladnim troškovima		

6.2. Plan sprovođenja za poželjnu opciju

Uzimajući u obzir detaljan opis izazova na koje Opcija 3 ima za cilj da odgovori, kao i naknadne koristi ukoliko se opcija 3 usvoji, ovaj deo se usredsređuje na plan sprovođenja za izradu posebnog Zakona o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda u cilju povećanja efikasnosti i modernizacije nadzora proizvoda.

Tabela 9: Plan sprovođenja za Opciju 3: Izrada i sprovođenje Zakona o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda

Cilj politike	Postizanje visokog nivoa usklađenosti i bezbednosti za neprehrambene proizvode na tržištu Republike Kosovo – cilj je da se na tržište mogu stavljati samo usaglašeni i bezbedni proizvodi.	Procenjeni iznos troškova
Strateški cilj	Dalje usklađivanje zakonskog i institucionalnog okvira u oblasti tržišnog nadzora i zaštite potrošača.	
	Proizvod, aktivnosti, godina i organizacija / odgovorno odeljenje	
Specifični cilj 1:	Usvajanje Zakona o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda	

Određbe o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti i bezbednost proizvoda usklađene sa pravnim tekovinama EU koje se primenjuju na sve neprehrambene proizvode;	Proizvod 1.1		Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5	Odgovorna institucija	
		Osnivanje radne grupe i izrada zakona	x	x					
Međuministarske konsultacije	x	x						MIPT	500
Javne konsultacije preko relevantne onlajn platforme	X							MIPT	
Priprema materijala za usvajanje u Vladi	X	x						MIPT	500
Informisanje zainteresovanih strana u vezi sa zakonom		x	x					MIPT	10000
Specifični cilj 2: Uspostavljanje funkcionalnog i održivog sistema organa za tržišni nadzor;	Proizvod 2	Usvajanje sekundarnog zakonodavstva, podizanje svesti i objavljivanje usklađenih standarda u skladu sa sektorskim zakonodavstvom za grupe proizvoda							
			Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5		
		Izrada i usvajanje Uredbe o grupama proizvoda koje podležu inspekcijskom nadzoru		x					MIPT(DI C) i KTNT ¹⁰
			x					MIPT DIC	1000

⁹ Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine

¹⁰ Koordinaciono telo za tržišni nadzor

	proizvoda koji se mogu staviti na tržište samo ako je ekonomski operater koji isporučuje te proizvode osnovan u Republici Kosovo							
	Usvajanje Odluke o osnivanju Kancelarije za vezu kao jedinice zadužene za saradnju organa tržišnog nadzora i Carine		x	x			MINT/CI TN	500
	Izrada Strategije inspekcijskog nadzora proizvoda koju će usvojiti Vlada		x	x			MIPT (CITN), KTTN, resorna ministarstva	10000
	Izrada i sprovođenje godišnjih sektorskih akcionih planova i opšteg plana aktivnosti inspekcijskog nadzora proizvoda, koji će se usvojiti u cilju sprovođenja strategije inspekcijskog nadzora;				x	x	MIPT (CITN)+ KTTN,	3000
	Dodatne aktivnosti organa		x	x	x	x	MIPT	1500

		inspekcijskog nadzora u komunikaciji sa ekonomskim operaterima							
		Usvajanje Odluke o uspostavljanju Kontakt tačke za proizvode koja će pružati onlajn informacije o zakonskim zahtevima za trgovinu proizvodima; i njegov rad (uključujući opremu i inventar)		x	x			MIPT DIC	17 286
Specifični cilj 3: Povećanje saradnje između ekonomskih operatera i organa tržišnog nadzora u povećanju nivoa usaglašenosti i bezbednosti proizvoda na tržište;	Proizv od 3		Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5		
		Funkcionalizacija kancelarije za vezu za tržišni nadzor (uključujući opremu i inventar)		x	x	x	x	MIPT (CITN)+ KTTN, resorna ministarstva	17 286
Specifični cilj 4: Podizanje svesti	Proizv		Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5		

poslovanja i potrošača /krajnjih korisnika u vezi sa usaglašenošću i bezbednošću proizvoda;	od 4	Informisanje zainteresovanih strana i podizanje svesti		x	x	x	x	MIPT (CITN)+ KTTN, resorna ministarstva	1,000
Specifični cilj 5: Podsticanje upotrebe tehničkih standarda za postizanje visokog nivoa bezbednosti i usaglašenosti proizvoda.	Proizv od 5		Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5		
		Kontinuirano informisanje zainteresovanih strana o usaglašenosti proizvoda, kroz radionice, TV spotove, javne skupove.		x	x	x	x	MIPT (CITN)+ KTTN, resorna ministarstva	10,000

Poglavlje 7: Zaključak i naredni koraci

Na osnovu svih gore navedenih nalaza, Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine, kao izrađivač ovog Koncept dokumenta, preporučuje Vladi Republike Kosovo da usvoji opciju 3, kojom se predlaže izrada novog Zakona o inspekcijskom nadzoru usaglašenosti proizvoda sa posebnim zakonom poštujući zahteve iz člana 2. Zakona o inspekcijskom nadzoru.

Kao što je argumentovano u ovom Koncept dokumentu, u ovoj fazi razvoja kosovskog pravnog poretka, još uvek postoje nejasnoće u pogledu podele nadležnosti između inspekcijskih organa u oblasti usaglašenosti proizvoda. Ne postoji jasna, specifična podela različitih kategorija proizvoda i kao shodno tome postoji neefikasan nadzor tržišta.

Stoga, izmene koje su predložene u opciji 3 poslužiće kao sredstvo za povećanje i unapređenje aktivnosti inspekcijskog nadzora proizvoda u koherentnom sistemu organizovanja inspekcijskih organa osnivanih Zakonom o inspekcijskom nadzoru.

Zakon će stvoriti prikladnije okruženje za sprečavanje i eliminisanje stavljanja neusaglašenih proizvoda na tržište, pomoći će vlastima u borbi protiv nefer trgovinske prakse, zaštititi bezbednost i prava potrošača i imaće direktan uticaj na ekonomiju zemlje.

Nakon usvajanja ovog Koncept dokumenta, Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine će preduzeti neophodne postupke za izradu zakona, u skladu sa predloženim principima i rešenjima.

7.1: Odredbe o praćenju i proceni

Nakon usvajanja ovog Koncept dokumenta, očekuje se da Skupština Republike Kosovo usvoji novi zakon do kraja 2023. godine ili početkom 2024. godine i da stupi na snagu šest meseci nakon objavljivanja u Službenom listu.

Usklađivanje sa pravilima EU i efikasnost uspostavljenog nadzora inspekcijskog nadzora u vezi sa proizvodima će se kontinuirano pratiti i procenjivati kroz ažuriranja u SPSSSP-u i godišnjim sastancima u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Prilog 1: Obrazac za procenu ekonomskog uticaja¹¹

Kategorija ekonomskog uticaja	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogodnih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili cena uticaja	Željeni nivo analize
		Da	Ne	Visoka/niska	Visoka/niska	
Radna mesta ¹²	Da li će se sadašnji broj radnih mesta povećati?	x			Nisko	
	Da li će se sadašnji broj radnih mesta smanjiti?		x			
	Da li će to uticati na nivo plaćanja?		x			
	Da li će to uticati na lakše pronalaženje posla?		x			
Poslovanje	Da li će to uticati na pristup finansijama za poslovanje?		x			
	Da li će određeni proizvodi napustiti tržište?	x		Nisko	Nisko	
	Da li će određeni proizvodi biti dozvoljeni na tržištu?		x			
	Da li će preduzeća biti prinuđena da se zatvore?		x			
	Da li će to stvoriti nova preduzeća?		x			
Administrativno opterećenje	Da li će preduzeća biti primorana da ispunjavaju nove obaveze informisanja?		x			

¹¹ Novo zakonodavstvo poboljšava i pojednostavljuje pravno i institucionalno okruženje, ali generalno, statističko poboljšanje očekuje se da bude nisko.

¹²Kada to utiče na radna mesta, imaće i ekonomski uticaj.

	Da li su obaveze pružanja informacija preduzećima pojednostavljene?	x		Visoko	Nisko	
Trgovina	Da li se očekuje promena trenutnih tokova uvoza?		x			
	Da li se očekuje promena trenutnih izvoznih tokova?		x			
Transport	Da li će to uticati na način prevoza putnika i/ili robe?		x			
	Da li će to uticati na bilo kakvu promenu vremena potrebnog za prevoz putnika i/ili robe?		x			
Investicije	Da li se od kompanija očekuje da investiraju u nove aktivnosti?	x		Nisko	Nisko	
	Da li se očekuje da će kompanije da otkazu ili odlože investicije?		x			
	Da li će se povećati ulaganja iz dijaspore?		x			
	Da li će se smanjiti ulaganja iz dijaspore?		x			
	Da li će se povećati strane direktne investicije?		x			
	Da li će se smanjiti strane direktne investicije?		x			
Konkurentnost	Da li će se poslovna cena proizvoda, poput struje, povećati?		x			
	Da li će se poslovna cena proizvoda, poput struje, smanjiti?		x			
	Da li je verovatno da će inovacije i istraživanja biti promovisani?		x			

	Da li je verovatno da će inovacije i istraživanja biti sputani?		x			
Uticaj na MSP	Da li su pogođena preduzeća uglavnom mala i srednja preduzeća?	x		Visoko	Nisko	
Cene i konkurencija	Da li će se povećati broj roba i usluga dostupnih preduzećima ili potrošačima?		x			
	Da li će se smanjiti broj roba i usluga dostupnih preduzećima ili potrošačima?	x		Nisko	Nisko	
	Da li će se cene postojećih roba i usluga povećati?		x			
	Da li će se cene postojećih roba i usluga smanjiti?		x			
Regionalni ekonomski uticaj	Da li će neki određeni poslovni sektor biti pogođen?	x		Nisko	Nisko	
	Da li je ovaj sektor koncentrisan u određenom regionu?		x			
Ukupni ekonomski razvoj	Da li će to uticati na budući ekonomski rast?	x		Nisko	Nisko	
	Može li to uticati na stopu inflacije?		x			

Prilog 2: Kategorija procena društvenog uticaja¹³

Kategorija društvenih uticaja	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će se ovaj uticaj desiti?		Broj pogodnih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili cena uticaja	Željeni nivo analize
		Da	Ne			
Radna mesta ¹⁴	Da li će se sadašnji broj radnih mesta povećati?		x		Nisko	
	Da li će se sadašnji broj radnih mesta smanjiti?		x			
	Jesu li pogođena radna mesta u određenom poslovnom sektoru?		x			
	Da li će to uticati na nivo plaćanja?		x			
	Da li će to uticati na olakšavanje pronalaska posla?		x			
Regionalni društveni uticaj	Da li su društveni uticaji koncentrisani u određenom regionu ili gradu?		x			
Uslovi rada	Da li su ugrožena radnička prava?		x			
	Da li su standardi za rad u opasnim uslovima predviđeni ili ukinuti?	x		Visoko	Nisko	
	Da li će to uticati na način na koji se vodi socijalni dijalog između zaposlenih i poslodavaca?		x			
Socijalna inkluzija	Da li će to uticati na siromaštvo?		x			

¹³Novo zakonodavstvo poboljšava i pojednostavljuje pravno i institucionalno okruženje, ali se u celini veruje da je statističko poboljšanje nisko

¹⁴Kada to utiče na radna mesta, imaće i ekonomski uticaj.

	Da li je pogođen pristup programima socijalne zaštite?		x			
	Da li će se cene postojećih roba i usluga smanjiti?		x			
	Da li će to uticati na finansiranje ili organizaciju programa socijalne zaštite?		x			
Obrazov anje	Da li će to uticati na osnovno obrazovanje?		x			
	Da li će to uticati na srednje obrazovanje?		x			
	Da li će to uticati na visoko obrazovanje?		x			
	Da li će to uticati na stručno obrazovanje?		x			
	Da li će to imati uticaja na obrazovanje radnika i doživotno učenje?		x			
	Da li će to uticati na organizaciju ili strukturu obrazovnog sistema?		x			
	Da li će to uticati na akademske slobode i samoupravu?		x			
Kultura	Da li opcija utiče na kulturnu raznolikost?		x			
	Da li opcija utiče na finansiranje kulturnih organizacija		x			
	Da li opcija utiče na mogućnosti ljudi da imaju koristi od kulturnih aktivnosti ili učestvuju u njima?		x			
	Da li opcija utiče na očuvanje kulturnog nasleđa?		x			
Upravljanj e	Da li opcija utiče na sposobnost građana da učestvuju u demokratskom procesu?		x			
	Da li se svaka osoba tretira jednako?	x		Visoko	Nisko	Nisko

	Da li će javnost biti bolje informisana o određenim pitanjima?	x		Visoko	Nisko	Visoko
	Da li opcija utiče na način funkcionisanja političkih partija?		x			
	Da li će to uticati na civilno društvo?		x			
Javno zdravlje i bezbednost	Da li će to uticati na živote ljudi, kao što je očekivani životni vek ili stopa smrtnosti?		x			
	Da li će to uticati na kvalitet hrane?		x			
	Da li će se zdravstveni rizik od štetnih materija povećati ili smanjiti? (smanjiti)	x		Visoko	Nisko	
	Da li će biti uticaja na zdravlje zbog promena nivoa buke ili kvaliteta vazduha, vode i/ili zemljišta?	x		Visoko	Nisko	
	Da li će biti posledica po zdravlje usled promena u upotrebi energije?	x		Visoko	Nisko	
	Da li će biti posledica po zdravlje usled promena u odlaganju otpada?		x			
	Da li će to uticati na stil života ljudi, kao što je nivo interesovanja za sport, promene u ishrani ili promene u upotrebi duvana ili alkohola?		x			
	Da li postoje određene grupe koje se suočavaju sa mnogo većim rizicima od drugih (određene faktorima, kao što su starost, pol, invaliditet, društvena grupa ili region)?	x		Visoko	Nisko	
Kriminal i bezbednost	Da li su šanse za hvatanje kriminalaca ugrožene?		x			

	Da li postoji uticaj na potencijalnu dobit od zločina?		x			
	Da li će to uticati na nivo korupcije?		x			
	Da li je pogođen kapacitet za provođenje zakona?	x		Visoko	Nisko	
	Ima li uticaja na prava i sigurnost žrtava zločina?		x			

Prilog 3: Obrazac procene uticaja na životnu sredinu¹⁵

Kategorija uticaja na životnu sredinu	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili cena uticaja	Željeni nivo analize
		Da	Ne			
Stabilna klima i životna sredina	Da li će to uticaja na emisije gasova staklene bašte (ugljen-dioksid, metan, itd.)?	x		Visoko	Nisko	
	Da li će to uticati na potrošnju goriva?		x			
	Da li će se raznolikost resursa koji se koriste za proizvodnju energije promeniti?		x			
	Da li će biti promena cena za ekološki prihvatljive proizvode?	x		Nisko	Nisko	
	Da li će određene aktivnosti postati manje zagađujuće?	x		Nisko	Nisko	
Kvalitet vazduha	Da li će to uticati na emisije zagađenja zraka?	x		Nisko	Nisko	
Kvalitet vode	Da li opcija utiče na kvalitet slatke vode?		x			
	Da li opcija utiče na kvalitet podzemnih voda?		x			
	Da li opcija utiče na izvore slatke vode?		x			
Kvalitet zemljišta i korišćenje zemljišta	Da li će to uticati na kvalitet zemljišta (u vezi sa zakiseljavanjem, zagađenjem, upotrebom pesticida ili herbicida)?		x			

¹⁵Novo zakonodavstvo poboljšava i pojednostavljuje pravno i institucionalno okruženje, ali se u celini veruje da je statističko poboljšanje nisko

	Da li će to uticati na eroziju zemljišta?		x			
	Da li će zemljište biti izgubljeno (gradnjom, itd.)?		x			
	Da li će se zemljište dobiti (dekontaminacijom, itd.)?		x			
	Da li će doći do bilo kakve promene u korišćenju zemljišta (npr. od korišćenja šuma u poljoprivrednu ili urbanu upotrebu)?		x			
Otpad i reciklaža	Da li će se količina generisanog otpada promeniti?		x			
	Da li će se promeniti načini na koji se otpad tretira?		x			
	Da li će to uticati na mogućnost reciklaže otpada?	x		Nisko	Nisko	
Korišćenje resursa	Da li opcija utiče na korišćenje obnovljivih izvora (riblji fond, hidroenergija, solarna energija, itd.)?		x			
	Da li opcija utiče na korišćenje resursa koji nisu obnovljivi (podzemne vode, minerali, ugalj, itd.)?		x			
Obim opasnosti po životnu sredinu	Da li će biti bilo kakvog uticaja na verovatnoću opasnosti, kao što su požari, eksplozije ili nesreće?	x		Nisko	Nisko	
	Da li će opcija uticati na spremnost u slučaju prirodnih katastrofa?		x			
	Da li je ugrožena zaštita društva od prirodnih katastrofa?		x			

Biodiverzitet, flora i fauna	Da li će to uticati na zaštićene ili ugrožene vrste ili područja u kojima žive?		x			
	Da li će to uticati na veličinu ili veze između prirodnih područja?		x			
	Da li će to uticati na broj vrsta u datom području?		x			
Dobrobit životinja	Da li će to uticati na tretman životinja?		x			
	Da li će to uticati na zdravlje životinja?		x			
	Da li će to uticati na kvalitet i bezbednost stočne hrane?		x			

Aneks 4: Obrazac za procenu uticaja na osnovna prava

Kategorija uticaja na osnovna prava	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogodnih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili cena uticaja	Željeni nivo analize
		Da	Ne			
Dostojanstvo	Da li opcija utiče na dostojanstvo ljudi, njihovo pravo na život ili integritet osobe?		x			
Sloboda	Da li opcija utiče na pravo pojedinca na slobodu?		x			
	Da li opcija utiče na pravo pojedinca na privatnost?		x			
	Da li opcija utiče na pravo na sklapanje braka ili osnivanje porodice?		x			
	Da li opcija utiče na pravnu, ekonomsku ili socijalnu zaštitu pojedinca ili porodice?		x			
	Da li opcija utiče na slobodu misli, savesti ili veroispovesti?		x			
	Da li opcija utiče na slobodu govora?		x			
	Da li opcija utiče na slobodu okupljanja i udruživanja?		x			
Lični podaci	Da li opcija uključuje obradu ličnih podataka?		x			
	Da li su prava pojedinca na pristup, obeštećenje i prigovor zagarantovana?	x		Visoko	Visoko	
	Da li je način na koji se lični podaci obrađuju jasan i dobro zaštićen?	x		Visoko	Visoko	
Azil	Da li ova opcija utiče na pravo na azil?		x			
Imovinska prava	Da li su imovinska prava pogođena?		x			
	Da li opcija utiče na slobodu poslovanja?		x			

Jednak tretman	Da li opcija štiti princip jednakosti pred zakonom?	x		Visoko	Visoko	
	Da li je verovatno da će određene grupe biti oštećene direktno ili indirektno diskriminacijom (npr. diskriminacija na osnovu pola, rase, boje kože, etničke pripadnosti, političkog ili drugog mišljenja, starosti ili seksualne orijentacije)?		x			
	Da li opcija utiče na prava osoba sa invaliditetom?		x			
Prava dece	Da li opcija utiče na prava dece?		x			
Dobro upravljanje	Da li će upravni postupci postati komplikovaniji?		x			
	Da li se utiče na način na koji uprava donosi odluke (transparentnost, proceduralni rokovi, pravo na pristup dosijeu, itd.)?	x		Visoko	Nisko	
	O krivičnom pravu i predviđanim kaznama: da li su ugrožena prava okrivljenog?		x			
	Da li je ugrožen pristup pravdi?		x			